

EIROPAS SAVIENĪBAS
TIESA

2018. GADA ZIŅOJUMS

GADA APSKATS

“Eiropas Savienības Tiesa
ir Savienības tiesību
ievērošanas garants
500 miljoniem līdzpilsoņu”

curia.europa.eu

2018. GADA ZIŅOJUMS

Gada apskats

Eiropas Savienības Tiesa ir viena no septiņām Eiropas Savienības iestādēm.

Kā Savienības tiesu varas īstenotājai tai ir uzdevums nodrošināt Eiropas tiesību ievērošanu, gādājot par Līgumu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu. Šī iestāde veicina Savienības vērtību saglabāšanu un ar savu judikatūru līdzdarbojas Eiropas celsmē.

Eiropas Savienības Tiesu veido divas tiesas – Tiesa un Eiropas Savienības Vispārējā tiesa.

Satura rādītājs

Priekšsēdētāja priekšvārds	5
1 2018. gads īsumā	
A. Gads attēlos	8
B. Gads skaitļos	18
2 Tiesvedības darbība	
A. Atskats uz gada nozīmīgākajiem spriedumiem	22
B. Galvenie skaitliskie rādītāji par tiesvedības darbību – Tiesa.....	42
3 Atvērtības un pieredzes apmaiņas gads	
A. Nozīmīgi pasākumi	48
B. Galvenie skaitliskie rādītāji	52
4 Justīcijai kalpojoša administrācija	
A. Pastāvīgi efektivitātes meklējumi.....	56
B. Skaitliskie rādītāji un projekti	63
5 Skats nākotnē	67
6 Palieci kopā ar mums!	70

“Eiropas Savienības Tiesa
turpina būt par stabilu un
drošu Eiropas projekta
pīlāru, nemitīgi gādājot
par to, lai tiktu saglabātas
un nostiprinātas
pamatvērtības, kas ir
tiesiskas Savienības
pamatā un jautājumā par
kurām nav pieļaujama
nekāda piekāpšanās vai
kompromiss.”

PRIEKŠSĒDĒTĀJA PRIEKŠVārds

Pirms 100 gadiem Eiropa izpostīta izkļuva no ļoti asiņaina konflikta. Pašlaik vairāk nekā 500 miljoni visu paaudžu pilsoņu ir liecinieki bezprecedenta vēsturiskai notikumu attīstībai, kuru rezultātā pakāpeniski izveidojās Eiropas Savienība, kas ar savu iestāžu palīdzību aizstāv tās dalībvalstīm kopīgās pamatvērtības un nodrošina mieru, brīvību, demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu.

Mums jāpatur prātā ievērojamie Eiropas izveides sasniegumi, īpaši laikā, kad Eiropai jātiek galā ar neziņu, ko izraisa Apvienotās Karalistes izstāšanās no Savienības, dramatiskā migrācijas krīze un saspiļējumi starp dalībvalstīm jautājumā par to, kā dažas no tām ievēro tiesiskumu.

Šādos apstākļos Eiropas Savienības Tiesa turpina būt par stabilu un drošu Eiropas projekta pīlāru, nemitīgi gādājot par to, lai tiktu saglabātas un nostiprinātas pamatvērtības, kas ir tiesiskas Savienības pamatā un jautājumā par kurām nav pieļaujama nekāda piekāpšanās vai kompromiss.

Rūpējoties par kvalitatīvu, skaidru, efektīvu un pārskatāmu justīciju, Tiesa cenšas panākt, lai uzticība Eiropas celšmei atjaunotos visu pilsoņu vidū neatkarīgi no tā, vai runa ir par darba ņēmējiem, patērētājiem, uzņēmējiem, politisko lēmumu pieņēmējiem vai valsts amatpersonām.

Savienības tiesām 2018. gads bija īpašs vairākos aspektos. Lietu izspriešanas darbības ziņā šis ir rekordu gads, jo gan iesniegto, gan pabeigto lietu skaits ir vislielākais mūsu iestādes vēsturē. Šajā gadā dienas gaismu ieraudzīja arī Eiropas Savienības Tiesu tīkls, kas darbojas kā platforma informācijas apmaiņai starp Tiesu un dalībvalstu konstitucionālajām un augstākajām tiesām.

Visbeidzot, jānorāda, ka Vispārējā tiesa ir spērusi apņēmīgu soli digitalizācijas virzienā, jo kopš 2018. gada 1. decembra tiesvedības dokumentu apmaiņa starp šo tiesu un lietas dalībnieku pārstāvjiem tiek veikta, vienīgi izmantojot *e-Curia* lietojumprogrammu. Šī lietojumprogramma ļauj abām iestādēm veidojošām tiesām gūt vislielākās tūlītējas dematerializētas saziņas priekšrocības un ietaupīt ievērojamu papīra apjomu, tā samazinot iestādes "oglekļa pēdu".

Turpmākajās lappusēs rodams skaidrs un lakonisks izklāsts par 2018. gada zīmīgākajiem tiesas nolēmumiem, kā arī to ietekmi uz Savienības pilsoņu ikdienas dzīvi. Minēti arī būtiskākie iestādes pasākumi, kā arī virknē infografiku aplūkoti svarīgākie skaitļi, kas jums ļaus iepazīties ar to, kā strādā Tiesa un tās administrācija, kas tai palīdz pildīt savu misiju kalpot Eiropas justīcijai.

Patīkamu lasīšanu!

Koen Lenaerts,

Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētājs

2018

A black fountain pen with a silver clip and band lies diagonally on a light-colored wooden desk. In the upper left corner, a small, dark, round bowl is partially visible. The background is a solid red color.

2018. GADS ĪSUMĀ

A | GADS ATTĒLOS

Janvāris

1. janvāris

Eiropas Savienības Tiesu tīkla atklāšana

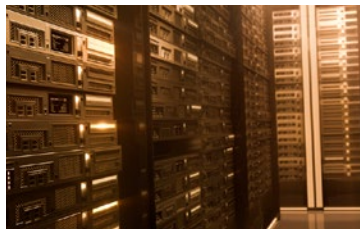
Eiropas Savienības Tiesu tīkla darbība tika sākta 2017. gadā par godu Romas līgumu 60. gadadienai, un tā mērķis ir stiprināt tiesu sadarbību Eiropas justīcijas kvalitātes interesēs. Lai apkopotu to, ko gan Eiropas, gan dalībvalstu tiesneši ir paveikuši savu pienākumu izpildē, ir izveidota sadarbības platforma, kas pieejama visās Savienības valodās.
(Skat. 58. lpp.)

10. janvāris

Lietas *Glawischinig-Piesczek* iesniegšana Tiesā

Austrijas Augstākā tiesa vaicā, vai tādām satura mitināšanas pakalpojuma sniedzējam kā **Facebook** var uzlikt pienākumu bloķēt naidīgu ziņu, kuru ir ievietojis sociālā tīkla lietotājs, un vai tam ir jāveic izpēte, lai savās vietnēs visas pasaules mērogā bloķētu līdzīga satura ziņas (C-18/18).

25. janvāris

Spriedums *F*

Patvēruma meklētāju nevar pakļaut psiholoģiskam testam, lai noteiktu viņa **dzimumorientāciju**, jo tas radītu nesamērīgu iejaukšanos viņa privātajā dzīvē (C-473/16).
(Skat. 27. lpp.)

29. janvāris

Lietas CCOO iesniegšana Tiesā

Audiencia Nacional (Valsts mēroga lietu tiesa, Spānija) vaicā Tiesai, vai uzņēmumiem ir pienākums ieviest **faktiskā darba laika uzskaites** sistēmu darbiniekiem, lai pārbaudītu darba laika ievērošanu un kontrolētu virsstundu skaitu (C-55/18).

1. februāris

Tiesas mutiskās tulkošanas dienesta izveides 40. gadadiena

Sākotnēji, lai nodrošinātu sinhronu mutisko tulkošanu tās tiesas sēdēs, Tiesa izmantoja vienīgi Eiropas Parlamenta mutiskās tulkošanas dienestu. Kopš 1978. gada 1. februāra Tiesai ir pašai savs mutisko tulku dienests, kas nodrošina kvalitatīvu tās vajadzību apkalpošanu. Šā mutiskās tulkošanas dienesta izveides 40. gadadienu Tiesa atzīmēja ar ceremoniju Lielajā sēžu zālē.

1. februāris

Lietas Komisija/ Ungārija iesniegšana Tiesā

Komisija uzskata, ka nosacījumi **ārvalstu augstākās izglītības iestāžu**, īpaši tādu iestāžu, kas izveidotas ārpus Eiropas Ekonomikas zonas, darbībai Ungārijā ir pretrunā Savienības tiesībām (C-66/18).

14. februāris

Lietas Komisija/Itālija iesniegšana Tiesā

Komisija pārmet Itālijai, ka tā esot pārkāpusi Direktīvu 2011/7/ES par **maksājumu kavējumu** novēršanu komercdarījumos, nenodrošinot to, ka valsts iestādes nepārsniedz 30 vai 60 kalendāro dienu termiņu, veicot savus maksājumus komercdarījumos (C-122/18).

21. februāris

Lietas Austrija/Komisija iesniegšana Vispārējā tiesā

Austrija apstrīd lēmumu, ar kuru Komisija atļāva Ungārijas valsts atbalstu divu jaunu **kodolreaktoru** izveidei valsts vidienē esošajā Pakšas II atomelektrostacijā (T-101/18).

1. marts

Bulgārijas atbrīvošanās 140. gadadiena

Sanstefano miera līguma parakstīšana 1878. gadā ļāva Bulgārijai atbrīvoties no pieciem otomaņu valdīšanas gadsimtiem un atgūt savu vietu Eiropas kartē. Tiesa atzīmē šo 140. gadadienu 1. martā, piedaloties tiesu locekļiem un iestādes darbiniekiem, kā arī viesos uzņemtām prominencēm.

28. aprīlis

Spriedumu *Kohl* un *Decker* 20. gadadiena

Ar šiem vēsturiskajiem spriedumiem Tiesa atļāva saņemt **medicīnisko aprūpi** un iegādāties **medicīnas preces ārvalstīs**, iepriekš nesaņemot pacientu valsts slimokases atļauju ([spriedumi C-158/96 un C-120/95](#)).

(Skat. skaidrojošo brošūru "[Tiesa un veselības aprūpe](#)")

20.–23. maijs

Oficiāla vizīte Zviedrijā

Tiesas delegācija apmeklēja Zviedriju, lai satiktu tostarp Augstākās tiesas, Augstākās administratīvās tiesas, Sveas Apelācijas tiesas un Stokholmas Administratīvās apelācijas tiesas locekļus. (Skat. 51. lpp.)

22. maijs

Lietas *Amazon*/Komisija iesniegšana Vispārējā tiesā

Amazon lūdz Vispārējo tiesu atcelt lēmumu, ar kuru Komisija pieprasīja Luksemburgai atgūt no **Amazon** prettiesiskas nodokļu priekšrocības aptuveni 280 miljonu euro apmērā (T-318/18).

23.–26. maijs

FIDE kongress

Starptautiskās Eiropas tiesību federācijas (FIDE) XXVIII kongress, kas norisinās reizi divos gados, notika Eštorilā (Portugālē). Šoreiz uzmanības centrā bija trīs pamattēmas: iekšējais tirgus un digitālā ekonomika, nodokļu politika, valsts atbalsts un konkurences izkropļojumi, kā arī Savienības politiku ārējā dimensija. (Skat. 49. lpp.)

29. maijs

Spridums *Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen u.c.*

Noteikums, ka rituālajai dzīvnieku nokaušanai bez to apdullināšanas jānotiek apstiprinātās lopkautuvēs, neaizskar **relīģijas brīvību** (C-426/16). (Skat. 27. lpp.)

31. maijs

Jauni Revīzijas palātas locekļi

Saistībā ar daļēju Revīzijas palātas locekļu nomaiņu Līgumos paredzēto svinīgo zvērestu nodod *Tony Murphy* (Īrija), *Eva Lindström* (Zviedrija), *Hannu Takkula* (Somija) un *Annemie Turtelboom* (Beļģija).

Svinīgā sēdē Eiropas Savienības Tiesā Revīzijas palātas locekļi apņemas pildīt savus amata pienākumus.

5. jūnijs

Spriedums *Coman u.c.*

Viendzimuma laulība, kas likumīgi noslēgta kādā dalībvalstī, ir jāatzīst citās dalībvalstīs, lai atļautu atvasinātās uzturēšanās tiesības laulātajam, kura pilsonības valsts nav Eiropas Savienības dalībvalsts. Turpretī šis pienākums nenoteic, ka dalībvalstij savos valsts tiesību aktos būtu jāparedz viendzimuma laulība (C-673/16). (Skat. 27. lpp.)

14. jūnijs

“Pseido Senekas portreta hermas” oficiāla nodošana

Tiesa pieņem Neapoles Valsts arheoloģijas muzeja patapināto Farnēzes kolekcijas skulptūru. Šajā replikā, kas II gadsimta m.ē. otrajā pusē tika izgatavota pēc līdzības ar oriģinālo bronzā darināto grieķu prototipu no II gadsimta p.m.ē., esot atveidots Seneka Jaunākais (4. gads p.m.ē. – 65. gads m.ē.). Tomēr saskaņā ar visticamākajām mūsdienu hipotēzēm tajā esot attēlots grieķu dzejnieks un lauksaimnieks Hēsiods. Ar šo skulptūru tiek aizstāta “Sokrata herma”, kuru Tiesai 2017. gada februārī patapināja šis pats muzejs.

10. jūlijs

Spriedums *Jehovan todistajat*

Reliģiska kopiena – kā, piemēram, Jehovas liecinieki – ir līdzatbildīga ar saviem locekļiem, kas nodarbojas ar sludināšanu, par to, kā tiek apstrādāti **personas dati**, kurus tie ievāc, sludinot personu apmeklējumos to mājvietās (C-25/17). (Skat. 28. lpp.)

13. septembris

Spriedums *Wind Tre*

Priekšiestatīti un iepriekš aktivizēti maksas pakalpojumi *SIM* kartēs ir uzskatāmi par agresīvu un negodīgu komercpraksi, ja patērētāji par to nav iepriekš informēti (C-54/17 un C-55/17). (Skat. 22. lpp.)

2. oktobris

Lietas Komisija/Polija iesniegšana Tiesā

Komisija uzskata, ka Polijas likums, ar kuru tiek samazināts Augstākās tiesas **tiesnešu pensionēšanās vecums** un Polijas prezidentam piešķirta rīcības brīvība pagarināt viņu pilnvaru laiku, ir pretrunā Savienības tiesībām (C-619/18).

4. oktobris

To izaicinājumu izpētes diena, ar kuriem sastopas mūsdienu juridiskās bibliotēkas

Tiekas augsta līmeņa eksperti un dažādu Eiropas, kā arī iestāžu un konstitucionālo un augstāko tiesu bibliotēku pārstāvji, lai apmainītos ar viedokļiem par juridisko bibliotēku nākotni. Pamatīgi modernizētā Tiesas bibliotēka daudz intensīvāk izmanto jaunās tehnoloģijas un digitālos resursus, kā arī turpina sadarboties ar citām specializētajām bibliotēkām, lai saviem lietotājiem piedāvātu kvalitatīvus pakalpojumus. (Skat. 50. lpp.)

8. oktobris

Tiesas locekļu daļēja nomaiņa un sešu jaunu Tiesas locekļu stāšanās amatā

Saskaņā ar Tiesas locekļu sastāva nomaiņu, kas notiek ik pēc trīs gadiem, sešu gadu ilgās tiesneša vai ģenerāladvokāta amata pilnvaras tika atjaunotas *Alexander Arabadjiev* (Bulgārija), *Jean-Claude Bonichot* (Francija), *Thomas von Danwitz* (Vācija), *Carl Gustav Fernlund* (Zviedrija), *Egilam Levitam* (Latvija), *Constantinos Lycourgos* (Kipra), *Jiří Malenovský* (Čehijas Republika), *Alexandra Prechal* (Nīderlande), *Yves Bot* (Francija) un *Maciej Szpunar* (Polija).

Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvji apstiprināja četrus jaunus tiesnešus – *Lucia Serena Rossi* (Itālija), *Irmantas Jarukaitis* (Lietuva), *Peter George Xuereb* (Malta) un *Nuno José Cardoso da Silva Piçarra* (Portugāle). Tika apstiprināti arī divi jauni ģenerāladvokāti – *Giovanni Pitruzzella* (Itālija) un *Gerard Hogan* (Īrija).

Seši jaunie locekļi nodod zvērestu svinīgā Tiesas sēdē.

9. oktobris

Lietas *Google* un *Alphabet*/Komisija iesniegšana Vispārējā tiesā

Google lūdz Vispārējo tiesu atcelt lēmumu, ar kuru Komisija tai ir noteikusi naudas sodu 4,34 miljardu euro apmērā par nelikumīgām darbībām saistībā ar **Android** mobilajām ierīcēm, lai nostiprinātu savas meklētājprogrammas dominējošo stāvokli (T-604/18).

7. novembris

Polijas neatkarības 100. gadadiena

1918. gada 11. novembrī neatkarību atguva Polija, kas pirms tam bija sadalīta starp Krievijas un Austroungārijas impērijām un Prūsiju. Tiesa atzīmē šīs neatkarības 100. gadadienu ar konferenci par "Polijas demokrātijas izaicinājumiem simt gadu pēc Polijas neatkarības atgūšanas", kurā piedalās tiesu locekļi un darbinieki.

18.–20. novembris

Tiesnešu forums

Šajā divu dienu ilgajā gadskārtējā forumā tiesneši no 28 dalībvalstīm pulcējas ar Tiesas locekļiem, lai apmainītos ar viedokļiem par dažādām Savienības tiesību tēmām un padarītu ciešāku sadarbību starp dalībvalstu tiesām un Tiesu. (Skat. 50. lpp.)

3. decembris

Lietas *Deutsche Umwelthilfe* iesniegšana Tiesā

Bavārijas Administratīvā tiesa (Vācija) vaicā Tiesai, vai gadījumā, ja valsts ignorē galīgo spriedumu, ar kuru tai noteikts pienākums izvērtēt **gaisa kvalitātes** darbības plānu (Minhenes pilsētā), Savienības tiesības ļauj noteikt brīvības atņemšanu saistībā ar sprieduma izpildi valsts amatpersonām, ja valstij noteiktās finansiālās sankcijas izrādās neefektīvas (C-752/18).

4. decembris

Izstādes “Eiropas Savienības Tiesu pils – desmit gadi” atklāšana

2008. gadā Tiesa ienāca savā Eiropas justīciju simbolizējošajā jaunajā Tiesu pilī. Jauno nekustamā īpašuma infrastruktūru veido jaunā Tiesu pils, “Gredzens”, Galerija un divi torņi. Tiesa jauno ēku inaugurācijas 10. gadadienu atzīmē ar izstādi, kurā atspoguļoti Tiesas kā iestādes, tiesas un administrācijas būtiskākie notikumi pēdējā desmitgadē.

10. decembris

Spriedums *Wightman* u.c.

Apvienotā Karaliste drīkst vienpusēji atsaukt paziņojumu par savu nolūku **izstāties no Savienības** saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 50. pantu (C-621/18). (Skat. 39. lpp.)

B | GADS SKAITĻOS IESTĀDE 2018. GADĀ

2018. GADA BUDŽETS

410

miljoni euro

Statistiski 2018. gads iezīmīgs ar joprojām spraigu lietu izspiešanas darbību. Tās rezultātā ārkārtīgi liels ir gan iestādē kopumā pabeigto lietu skaits – 1769 lietas (salīdzinot ar 1594 lietām 2017. gadā un 1628 lietām 2016. gadā), gan katrā no abām tās tiesām pabeigto lietu skaits (760 lietas Tiesā un 1009 lietas Vispārējā tiesā). Par apjoma pieauguma tendenci liecina arī kopumā 1683 iesniegtās jaunās lietas (salīdzinot ar 1656 lietām 2017. gadā).

Šī darba slodze ir atspoguļojusies arī ikdienā šīm tiesām atbalstu sniedošo administratīvo dienestu darbā.

75

tiesneši

no 28 dalībvalstīm

11

ģenerālvokāti

2217

ierēdņi un darbinieki

39 %

vīrieši
872

61 %

sievietes
1345

Atbildīgos administrācijas amatos esošās **sieviešu pārstāvības** ziņā Tiesa ierindojas virs vidējiem Eiropas iestāžu rādītājiem.

663

sievietes strādā
administratoru amatos
(proti, 53 %)

27

sievietes strādā vadošos amatos (37,5 %):

21 vidēja līmeņa vadītāja amatā (37 %)

6 augstākā līmeņa vadītāja amatā (40 %)

Tiesvedības gads (abas tiesas kopā)

1683

ierosinātas lietas

1769

izskatītas lietas

163 642

kanceleju reģistros ierakstīti procesuālie dokumenti

Vidējais tiesvedības ilgums

aptuveni **18** mēneši

Tiesa
Vispārējā tiesa

15,7 mēneši
20 mēneši

Ar e-Curia iesniegtie procesuālie dokumenti procentuālā izteiksmē

Tiesa 75 %
Vispārējā tiesa 85 %

Lietojumprogrammas e-Curia
piekļuves kontu skaits **5657**

2727

Eiropas Savienības Oficiālajā
Vēstnesī publicēti **tiesu
paziņojumi**

VALODU DIENESTI

Tiesai kā daudzvalodīgai tiesu iestādei jābūt spējīgai izskatīt lietu, lai arī kādā Savienības oficiālajā valodā tā būtu iesniegta. Pēc tam tā nodrošina savas judikatūras izziņošanu visās šajās valodās.

24

potenciālas
tiesvedības
valodas, proti,
552 iespējamās
valodu
kombinācijas

606

"juristi lingvisti"
rakstveida
dokumentu
tulkošanai

23

valodu nodaļas

Tiesā tulkojumi tiek veikti, ievērojot obligāto valodu lietojumu, kas paredz iespēju izmantot visas 24 Eiropas Savienības oficiālās valodas. Visi tulkojamie dokumenti ir ļoti tehniski juridiskie teksti. Tādēļ Tiesas valodu dienests nodarbina tikai juristus lingvistus, kuriem ir pabeigta juridiskā izglītība, kā arī padziļinātas zināšanas vismaz divās oficiālajās valodās papildus dzimtajai valodai.

1 215 000

lappušu iztulkotas tulkošanas dienestā

Tulkošanas vajadzību
apjoma samazinājums
2018. gadā (iekšējie
taupības pasākumi)

565 000 lappušu

Tulkojamo
lappušu
skaits

1 285 000

721

tiesas sēde un
sanāksme, kurās
nodrošināts sinhronais
tulkojums

71

tulks mutvārdu
paskaidrojumu
uzklausišanai tiesas sēdēs
un sanāksmju tulkošanai

GADS IESTĀDĒ

2292

valstu tiesneši viesojušies
Tiesā kā semināru, mācību un
apmeklējumu dalībnieki vai
praktikanti

Aptuveni

20 000

apmeklētāju

- juridisko profesiju
pārstāvji
- žurnālisti
- studenti
- privātpersonas

79

protokolāri
pasākumi

TIESVEDĪBAS DARBĪBA

2

A | ATSKATS UZ GADA NOZĪMĪGĀKAJIEM SPRIEDUMIEM

Patērētāju tiesību aizsardzība

Patērētāju tiesību aizsardzība ir viena no jomām, par kuru Eiropas Savienība nemitīgi rūpējas, uzraudzīdama, kā tiek piemēroti stingrie noteikumi, lai nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni. Tā cenšas arī vairot patērētāju informētību par viņu tiesībām, lai tie varētu izdarīt informētu izvēli un aizstāvēt savas intereses, piemēram, negodīgas komercprakses gadījumos.

Lietā saistībā ar tirdzniecības atļauju *SIM* kartēm, kurās ir **priekšiestatīti un iepriekš aktivizēti maksas pakalpojumi**, Tiesa atzina, ka runa ir par “nepasūtītu preču pārdošanu” un tādējādi tā ir agresīva un negodīga komercprakse attiecībā pret patērētājiem, ja tie nav par to iepriekš informēti.

→ **Spriedums *Wind Tre un Vodafone Italia*, 2018. gada 13. septembris, apvienotās lietas C-54/17 un C-55/17**

Tiesa nosprieda arī, ka tādu **zāļu atmaksa** valsts veselības apdrošināšanas sistēmā, **kuras izrakstītas lietošanai, kas nav paredzēta to tirdzniecības atļaujā**, nav pretrunā Savienības tiesībām. Šīm zālēm tomēr ir jāatbilst Savienības farmācijas tiesiskajam regulējumam. Tādējādi zāles, kuras principā ir paredzētas noteiktu vēža formu ārstēšanai, var tikt atmaksātas, ja tās izrakstītas acu slimības ārstēšanai un izmaksā lētāk nekā citas zāles, kas paredzētas tādai pašai ārstniecībai.

→ **Spriedums *Novartis Farma*, 2018. gada 21. novembris, C-29/17**

Lietā, ko ierosināja sabiedrība *Dyson*, kas ražo putekļsūcējus, kuru putekļu savākšanas tvertnes darbojas bez maisīņa, Vispārējā tiesa atcēla regulu par **putekļsūcēju energomarkējumu**. Tajā bija paredzēta metode putekļsūcēju energoefektivitātes aprēķināšanai, balstoties uz tukšu tvertni, taču tas neatbilst apstākļiem, kas būtu iespējami vislīdzīgākie reālajiem izmantošanas apstākļiem.

→ Spriedums *Dyson*, 2018. gada 8. novembris, T-544/13 RENV

Darba ņēmēju tiesību aizsardzība

Savienības tiesības aizsargā darba ņēmēju tiesības vairākos aspektos. Saistībā ar darba līgumiem uz noteiktu laiku Eiropas sociālo partneru pamatnolīgumā ir paredzēts pasākumu minimums, ar kuriem domāts novērst darbinieku situācijas nedrošību. Turklāt ir direktīva, kas regulē noteiktus darba laika organizēšanas aspektus, piemēram, darba laika maksimālo ilgumu un tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu vismaz četru nedēļu garumā, ko ar finansiālu kompensāciju var aizstāt vienīgi tad, ja izbeidzas darba tiesiskās attiecības.

Itālijā sods par **secīgu uz noteiktu laiku noslēgtu darba līgumu ļaunprātīgu izmantošanu** ir tāds, ka tie automātiski pārtop uz nenoteiktu laiku noslēgtos darba līgumos. Tomēr šāda aizsardzība netiek piemērota opermūzikas un simfoniskās mūzikas fondu darbiniekiem. Tiesa, iztaujāta par šāda izņēmuma likumību, atgādināja, ka Pamatnolīgums par darbu uz noteiktu laiku nenosaka dalībvalstīm pienākumu paredzēt šādu automātisku pārkvalificēšanu. Tomēr tam ir pretrunā kādas konkrētas nozares izslēgšana no šādas sankcijas, ja nav citu efektīvu līdzekļu, lai sodītu par ļaunprātīgu izmantošanu, kas konstatēta šajā nozarē.

→ [Spriedums *Sciotto*, 2018. gada 25. oktobris, C-331/17](#)

Dežūras laiks, kas brīvprātīgajam ugunsdzēsējam jāpavada mājās, lai īsā laikā atbildētu uz viņa darba devēja izsaukumu, jāuzskata par darba laiku. Pienākums fiziski atrasties darba devēja noteiktā vietā, kā arī prasība pēc iespējas īsā laikā ierasties darba vietā ievērojami ierobežo darba ņēmēja iespējas veltīt laiku citām nodarbēm.

→ [Spriedums *Matzak*, 2018. gada 21. februāris, C-518/15](#)

Attiecībā uz Savienības tiesībās garantētajām **tiesībām uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu** Tiesa precizēja, ka darba ņēmējs nevar tās automātiski zaudēt, pamatojoties uz to, ka viņš to nav pieprasījis. Tomēr, ja darba ņēmējs ir apzināti izvairījies no atvaļinājuma izmantošanas, apzinoties šādas rīcības sekas, lai gan viņa darba devējs viņam faktiski ir devis iespēju atvaļinājumu izmantot, viņš zaudē savas tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, kā arī tiesības uz finansiālu kompensāciju darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumā.

→ Spriedumi *Kreuziger un Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, 2018. gada 6. novembris, C-619/16 un C-684/16

Turklāt Tiesa atkārtoti apstiprināja, ka miruša darba ņēmēja mantinieki var pieprasīt no šā darba ņēmēja bijušā darba devēja **finansiālu kompensāciju par ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu**, kuru šis darba ņēmējs **nav izmantojis**. Mirušā darba ņēmēja tiesības uz šādu kompensāciju nododamas mantojuma ceļā viņa mantiniekiem.

→ Spriedums *Bauer un Willmeroth*, 2018. gada 6. novembris, apvienotās lietas C-569/16 un C-570/16

Visbeidzot, Savienības tiesībās ir noteikts, ka ikvienam darba ņēmējam ir tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu vismaz četru nedēļu garumā, balstoties uz pieņēmumu, ka darba ņēmējs atsauces laikposmā ir faktiski strādājis. Tādējādi valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru **bērna kopšanas atvaļinājuma ilgums** netiek ņemts vērā, nosakot darba ņēmējam garantētā **ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgumu**, atbilst Savienības tiesībām. Proti, bērna kopšanas atvaļinājuma laikposmu nevar pielīdzināt faktiski nostrādātam laikposmam.

→ Spriedums *Dicu*, 2018. gada 4. oktobris, C-12/17

Pamattiesības un personas datu aizsardzība

Eiropas Savienības pamatā ir Līgumos un saistošu spēku 2009. gadā ieguvušajā Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzītu un ietvertu vērtību un pamattiesību kopums. Konkrēti, vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principu mērķis ir aizsargāt Savienības pilsoņus pret diskrimināciju tautības, dzimuma, rases, invaliditātes, vecuma, dzimumorientācijas vai reliģijas dēļ. Gadu gaitā Tiesa izspriež arvien vairāk lietu šajā jomā, precizējot šo pamattiesību tvērumu. 2018. gadā tai bija svarīga loma, cīnoties pret personu diskrimināciju reliģijas un dzimumorientācijas dēļ.

Vācijā Evanģēliskās diakonijas un attīstības darbs (religiska organizācija) darba piedāvājumā izvirzīja prasību, ka kandidātiem jābūt piederīgiem Evanģēliskajai baznīcai vai noteiktām citām kristīgajām baznīcām. Tiesa, atbildot Vācijas Federālajai darba lietu tiesai, nosprieda, ka **prasībai par reliģisku piederību**, lai varētu strādāt baznīcā vai reliģiskā organizācijā, jābūt pakļautai efektīvai tiesas pārbaudei. Šai prasībai jābūt nepieciešamai un, ņemot vērā attiecīgās baznīcas vai organizācijas ētosu, attiecīgās profesionālās darbības rakstura vai veikšanas konteksta dēļ objektīvi noteiktai, un tai ir jāatbilst samērīguma principam.

→ [Spriedums Egenberger, 2018. gada 17. aprīlis, C-414/16](#)

Tāpat vadošā amatā strādājoša katoļticīga ārsta atļaušana no darba katoļu slimnīcā, jo viņš pēc šķiršanās ir devies jaunā laulībā, var tikt uzskatīta par **aizliegtu diskrimināciju reliģijas dēļ**. Proti, prasība vadošā amatā strādājošam katoļticīgam ārstam ievērot laulības saišu svētumu un nesagraujamību atbilstoši Katoļu baznīcas izpratnei nešķiet esam īsta, likumīga un attaisnota profesionāla prasība, bet tas ir jāpārbauda valsts tiesai.

Tiesa arī precizēja, ka jebkādas diskriminācijas reliģijas dēļ aizliegumam kā Pamattiesību hartā ietvertam vispārējo tiesību principam ir imperatīvs raksturs. No tā izriet, ka ikviena persona var uz šo aizliegumu atsaukties strīdā, kur ir piemērojamas Savienības tiesības.

→ [Spriedums IR, 2018. gada 11. septembris, C-68/17](#)

Vairākas musulmaņu apvienības un mošeju virsorganizācijas iesūdzēja Beļģijas Flandrijas reģionu tiesā saistībā ar tā paziņojumu, ka kopš 2015. gada jebkāda **dzīvnieku kaušana bez apdullināšanas**, pat tā, kas notiek musulmaņu svinamo Upurēšanas svētku laikā, jāveic vienīgi apstiprinātās lopkautuvēs. Šajos apstākļos Tiesa apstiprināja, ka Eiropas Savienībā rituāla dzīvnieku nokaušana bez apdullināšanas var notikt tikai apstiprinātās lopkautuvēs. Šis pienākums neaizskar reliģijas brīvību, jo tā mērķis ir vienīgi organizēt un uzraudzīt rituālās nokaušanas brīvu īstenošanu, ņemot vērā dzīvnieku labturības un dzīvnieku gaļas patērētāju veselības aizsardzības pamatnormas.

→ [Spriedums Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen u.c., 2018. gada 29. maijs, C-426/16](#)

Direktīva par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties ļauj šāda pilsoņa, kurš ir izmantojis šo brīvību, laulātajam pievienoties savam laulātajam dalībvalstī, kurā viņš uzturas.

Tiesa nosprieda, ka jēdziens "laulātais" direktīvas izpratnē ietver arī tā paša dzimuma laulātos. Lai gan dalībvalstīm nav liegts atļaut vai neatļaut homoseksuālas laulības, tās nevar radīt šķēršļus Savienības pilsoņa uzturēšanās brīvībai, atsacīdamās piešķirt atvasinātas tiesības uzturēties savā teritorijā viņa tā paša dzimuma laulātajam, kas ir tādas valsts valstspiederīgais, kura nav ES dalībvalsts. Tādējādi pienākums **atzīt** kādā citā dalībvalstī atbilstoši tās tiesībām noslēgtu **homoseksuālu laulību** dalībvalstij ir vienīgi tālab, lai piešķirtu šādas uzturēšanās tiesības. Turpretī šis pienākums dalībvalstij nenozīmē pienākumu savās valsts tiesībās paredzēt homoseksuālas laulības institūtu.

→ [Spriedums Coman u.c., 2018. gada 5. jūnijs, C-673/16](#)

Turklāt patvēruma meklētāju nevar pakļaut psiholoģiskam testam, lai noskaidrotu viņa **dzimumorientāciju**. Pat ja šāda testa veikšana formāli ir atkarīga no attiecīgās personas piekrišanas, šī piekrišana ne vienmēr tiek dota no brīvas gribas, bet gan tāpēc, ka to uzspiež apstākļi, kādos šī persona atrodas. Šādas psiholoģiskās ekspertīzes izmantošana tādējādi uzskatāma par nesamērīgu un īpaši smagu iejaukšanos patvēruma meklētāja privātajā dzīvē, jo ar to ir gribēts gūt priekšstatu par patvēruma meklētāja visintīmākajiem dzīves aspektiem.

→ [Spriedums F, 2018. gada 25. janvāris, C-473/16](#)

Pieaugot personas datu apmaiņai starp publiskā un privātā sektora dalībniekiem – tostarp fiziskām personām, apvienībām un uzņēmumiem –, Savienības tiesību uzdevums ir noteikt stingru un saskaņotu datu aizsardzības ietvaru, jo ir svarīgi vairogt uzticību, kas ļaus digitālajai ekonomikai attīstīties visā iekšējā tirgū. 2018. gadā Tiesa vairākkārt lēma par atbildību, kas izriet no personas datu ievākšanas un apstrādes.

Tādējādi sociālajā tīklā **Facebook** esošas **fanu lapas** administrators kopā ar **Facebook** atbild par savas lapas apmeklētāju datu apstrādi.

→ Spriedums *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein*, 2018. gada 5. jūnijs, C-210/16

Arī reliģiska kopiena – kā, piemēram, **Jehovas liecinieki** – ir līdzatbildīga ar saviem locekļiem, kas nodarbojas ar sludināšanu, par to, kā tiek apstrādāti personas dati, kurus tie ievāc, sludinot personu apmeklējumos to mājvietās.

→ Spriedums *Jehovan todistajat*, 2018. gada 10. jūlijs, C-25/17

Valsts atbalsts un konkurence

Brīva konkurence ir Savienības iekšējā tirgus pareizas darbības būtisks priekšnosacījums. Tā stimulē ekonomiskos rādītājus un ļauj patērētājiem gūt labumu no plašākas un kvalitatīvākas preču un pakalpojumu izvēles par konkurētspējīgākām cenām. Savienības tiesības gādā, lai tiktu ievēroti noteikumi par uzņēmumu brīvu un godīgu konkurenci iekšējā tirgū. Tālab valsts atbalsts principā ir aizliegts, ja vien nav tā, ka tas ir pamatots un nekropļo konkurenci pretrunā sabiedrības interesēm.

Kādā Itālijas lietā Tiesa atcēla Komisijas lēmumu, ar kuru tika atteikts piespriest atgūt nelikumīgu atbalstu, ko bija piešķīrusi Itālija. Šis atbalsts izpaudās kā atbrīvojums no pašvaldības nodokļa piemērošanas nekustamajam īpašumam nekomerciāliem subjektiem, piemēram, garīdzniecības vai reliģijas iestādēm, kuri tiem piederošās ēkās veic izglītības vai izmītinašanas darbības. Pirmo reizi Tiesa atzina, ka valsts atbalsta saņēmēju tiešajiem konkurentiem ir tiesības vērsties Savienības tiesās, lūdzot atcelt šādu lēmumu.

→ Spriedums *Scuola Elementare Maria Montessori u.c.*, 2018. gada 6. novembris, apvienotās lietas C-622/16 u.c.

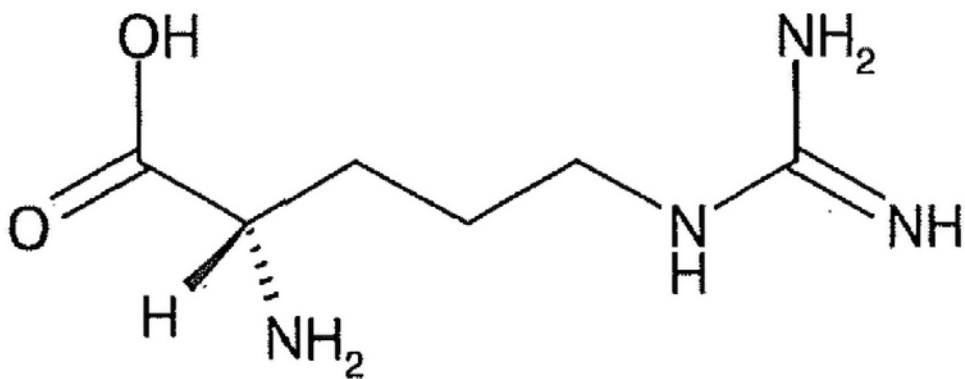
Savukārt Vispārējā tiesa atcēla kādu Komisijas lēmumu neiebild pret **valsts atbalsta shēmu**, ar kuru Apvienotajā Karalistē **izveidots jaudas tirgus**. Ar šo atbalsta shēmu Apvienotā Karaliste vēlas atlīdzināt jaudas piegādātājiem, kuri apņemas ražot elektroenerģiju vai to samazināt vai atlikt elektroenerģijas patēriņu pārvades sistēmas spriedzes periodā. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijai bija jārodas šaubām par konkrētiem paredzētā atbalsta aspektiem un jāuzsāk formālā pārbaudes procedūra, lai tā varētu labāk izvērtēt atbilstību iekšējam tirgum.

→ Spriedums *Tempus Energy un Tempus Energy Technology/Komisija*, 2018. gada 15. novembris, T-793/14

Vispārējā tiesa arī daļēji atcēla Komisijas lēmumu, kurā konstatēta **aizliegtas vienošanās esamība un dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana** paaugstināta asinsspiediena un sirds mazspējas ārstēšanai paredzēto zāļu **“Perindopril”** tirgū. Tā tomēr apstiprināja, ka atsevišķi izlīgumi saistībā ar strīdu patentu jomā iespējami rada konkurences ierobežojumu mērķa dēļ.

→ Spriedumi *Biogaran u.c./Komisija*, 2018. gada 12. decembris, T-677/14 u.c.

Copyright

Preču zīmes un autortiesības

Eiropas Savienība ir ieviesusi intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības sistēmu, kas ļauj izmantot uzticamus instrumentus preču zīmju, dizainparaugu, kā arī literāro darbu un mākslas darbu aizsardzībai. Savienības pieņemto noteikumu kopums, kuru piemērošanu un ievērošanu nodrošina Tiesa, veicina inovāciju, konkurētspēju, darba vietu izveidi un pētījumu finansēšanu.

Vispārējā tiesa precizēja **aizlieguma reģistrēt preču zīmi, jo tā apdraud sabiedrisko kārtību vai vispārpieņemtos morāles principus**, piemērošanas jomu. Tādējādi tika atteikta preču zīmes “La Mafia se sienta a la mesa” reģistrācija, jo izmantotais vārdu kopums var Savienības teritorijā satraukt vai aizskart ikvienu ar vidusmēra jūtīgumu un toleranci apveltītu saprātīgu cilvēku.

→ [Spriedums *La Mafia Franchises*/EUIPO, 2018. gada 15. marts, T-1/17](#)

Vispārējā tiesa nosprieda, ka futbolists *Lionel Messi* var reģistrēt savu preču zīmi “**MESSI**” apģērbiem un sporta piederumiem. Lai gan Spānijas sabiedrībai “**MASSI**” piederoša preču zīme arī attiecas uz sporta piederumiem, futbolista atpazīstamība atsver vizuālo un fonētisko līdzību, kas pastāv starp abām preču zīmēm, un izslēdz jebkādu sajaukšanas iespēju.

→ [Spriedums *Messi Cuccittini*/EUIPO, 2018. gada 26. aprīlis, T-554/14](#)

Autortiesību jomā Tiesa nosprieda, ka **pārtikas produkta garša** (šajā gadījumā Nīderlandes sieram “Heksenkaas”) nav aizsargājama ar autortiesībām. Šāda garša nav kvalificējama kā “darbs”, jo to nav iespējams precīzi un objektīvi identificēt.

→ [Spriedums *Levola Hengelo*, 2018. gada 13. novembris, C-310/17](#)

Visbeidzot, ja **fotogrāfija** ir brīvi pieejama tīmekļvietnē ar tās autora atļauju, tās izvietojšanai kādā citā tīmekļvietnē no jauna jāsaņem autora atļauja. Proti, ar šādu jaunu izvietojšanu tīmekļvietnē fotogrāfija tiek padarīta pieejama jaunai auditorijai.

→ [Spriedums Renckhoff, 2018. gada 7. augusts, C-161/17](#)

Veselība un vide

Eiropas Savienības vides aizsardzības normatīvi ir vieni no visstingrākajiem pasaulē: to nolūks ir padarīt tautsaimniecību videi draudzīgāku, aizsargāt bioloģisko daudzveidību un dabiskās dzīvotnes un nodrošināt augstu veselības un dzīves kvalitātes līmeni Savienībā.

Vides aizsardzības jomā Vispārējā tiesa atstāja spēkā ierobežojumus, kas 2013. gadā tika ieviesti Savienībā konkrētiem **kaitēkļu apkarošanas līdzekļiem**, tāpēc, ka tajos esošās vielas rada apdraudējumu bitēm.

→ [Spriedumi Bayer CropScience u.c./Komisija, 2018. gada 17. maijs, T-429/13 u.c.](#)

Turpretī tā daļēji atcēla jauno Komisijas 2016. gada regulu, kurā vieglajiem pasažieru un komerciālajiem transportlīdzekļiem tika noteikti **vidi piesārņojošu gāzu** (slāpekļa oksīds) **emisiju ierobežojumi**, kas pārsniedza “Euro 6” regulā paredzētos ierobežojumus.

→ [Spriedums Ville de Paris u.c./Komisija, 2018. gada 13. decembris, apvienotās lietas T-339/16 u.c.](#)

Vispārējā tiesa nosprieda arī, ka ģenētiski modificētu organismu (GMO) ietekme uz cilvēku vai dzīvnieku veselību var būt vides tiesību jautājums, tādējādi, pamatojoties uz regulu, ar kuru tiek piemērota 1998. gada Orhūsas konvencija vides jautājumu jomā, nevalstiskās organizācijas ir tiesīgas piedalīties **lēmumu pieņemšanas procesā saistībā ar tirdzniecības atļaujas izsniegšanu GMO saturošām pārtikas precēm**. Tāpēc Vispārējā tiesa atcēla lēmumu, ar kuru Komisija bija noraidījusi šādas organizācijas lūgumu pārskatīt tirdzniecības atļauju pārtikas produktiem, pārtikas produktu sastāvdaļām un dzīvnieku pārtikai, kuru sastāvā ir ģenētiski modificēta soja.

→ [Spriedums TestBioTech/Komisija, 2018. gada 14. marts, T-33/16](#)

Tāpat Tiesa nosprieda, ka **mutagēnēzes** (paņēmienu kopums, kas ļauj mainīt dzīvas sugas genomu, neievietojot svešu DNS) ceļā iegūti organismi uzskatāmi par ĢMO. Tāpēc, lai tos varētu atļaut, vispirms jānovērtē to iespējamā ietekme uz veselību un vidi, un tiem jāpiemēro izsekojamības, marķējuma un uzraudzības prasības.

→ [Spriedums Confédération paysanne u.c., 2018. gada 25. jūlijs, C-528/16](#)

Vides jomā tika konstatēti arī vairāki dalībvalstu pienākumu neizpildes gadījumi: pastāvīga **apkārtējā gaisā esošu daļiņu** (PM_{10}) koncentrācijas robežlielumu pārsniegšana Polijā; Polijas veiktās **mežu apsaimniekošanas** politikas darbības cīņā pret vaboļu izplatību, ar ko tiek apdraudēta aizsargājama *Białowieża* meža teritorija; Maltas izsniegta atļauja **sagūstīt konkrētu sugu savvaļas putnus**.

→ [Spriedums Komisija/Polija, 2018. gada 22. februāris, C-336/16](#)

→ [Spriedums Komisija/Polija, 2018. gada 17. aprīlis, C-441/17](#)

→ [Spriedums Komisija/Malta, 2018. gada 21. jūnijs, C-557/15](#)

Visbeidzot, ja dalībvalstis neizpilda Tiesas spriedumu, kurā konstatēta to Savienības tiesībās paredzēto pienākumu neizpilde, Komisija var celt jaunu prasību, pieprasot noteikt finansiālas sankcijas.

Tādējādi Grieķija, Itālija un Spānija tika sodītas ar naudas sodu par kavēšanos īstenot Savienības noteikumus **notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas** jomā. Savukārt Slovākija tika sodīta par kavēšanos īstenot **atkritumu apglabāšanas** noteikumus.

→ [Spriedums Komisija/Grieķija, 2018. gada 22. februāris, C-328/16](#)

→ [Spriedums Komisija/Itālija, 2018. gada 31. maijs, C-251/17](#)

→ [Spriedums Komisija/Spānija, 2018. gada 25. jūlijs, C-205/17](#)

→ [Spriedums Komisija/Slovākija, 2018. gada 4. jūlijs, C-626/16](#)

Energoapgāde

Apstākļos, kad nemitīgi tiek diskutēts par kodolenerģijas ražošanas radīto apdraudējumu, vairākas Savienības dalībvalstis ir paziņojušas par gatavību atteikties no šāda veida enerģijas. Pārējās turpretī nolēmušas turpināt kodolenerģijas izmantošanu un veic būtiskas investīcijas jaunu reaktoru celtniecībā. Tā kā šis valsts finansējums var apdraudēt konkurenci elektroenerģijas tirgū, jautājumā par tā saderību ar Savienības tiesībām Komisija pieņēma vairākus lēmumus, kuru spēkā esamību tika lūgts izvērtēt Vispārējai tiesai. Tiesai ne tikai ir kompetence izskatīt apelācijas sūdzības par Vispārējās tiesas spriedumiem, bet arī tai pašai tika uzdoti prejudiciāli jautājumi saistībā ar kodolenerģijas nozari.

2014. gadā Komisija apstiprināja atbalstu, ko Apvienotā Karaliste bija paredzējusi sniegt tās piekrastē esošajai *Hinkley Point* atomelektrostacijai, lai veicinātu jaunas **kodolenerģijas ražošanas** jaudas vairošanu. Austrija lūdza Vispārējai tiesai atcelt šo lēmumu. Tā prasību noraidīja, norādot, ka katrai dalībvalstij ir tiesības izvēlēties sev vēlamo elektroenerģijas iegūšanas veidu un ka kodolenerģijas attīstība var būt sabiedrības interešu mērķis, kas attaisno atbalsta pasākumu noteikšanu, pat ja šis mērķis nav visām dalībvalstīm kopīgs.

→ [Spriedums Austrija/Komisija, 2018. gada 12. jūlijs, T-356/15](#)

Rūpēs nodrošināt elektroenerģijas tīkla uzticamību un stabilitāti Slovākijā pēc tam, kad bija apstādināti divi *Jaslovské Bohunice* atomelektrostacijas bloki, šī dalībvalsts noteica īpašu maksu Slovākijas teritorijā ražotās elektroenerģijas eksportam, tostarp uz dalībvalstīm. Tiesa, kurā vērsās Slovākijas tiesa, konstatēja, ka dalībvalstis nevar noteikt **nodevu** tās teritorijā ražotas **elektroenerģijas eksportēšanai**, pat ja šis nodevas mērķis ir nodrošināt energoapgādes stabilitāti šo valstu teritorijā.

→ [Spriedums FENS, 2018. gada 6. decembris, C-305/17](#)

Eurozona

2008. gada finanšu krīzes rezultātā Eiropas līmenī tika pieņemta virkne noteikumu banku un finanšu jomā. Lai varētu skaidrāk apzināties kredītiestāžu pašu kapitāla apjomu, Eiropas likumdevējs ieviesa jaunu novērtējuma mehānismu – t.s. “sviras rādītāju”. Tā īpatnējums slēpjas apstākļī, ka tas netiek aprēķināts, ņemot vērā kredītiestāžu investīciju riska līmeni (darījumus), un ka, to aprēķinot, principā tiek ņemtas vērā visas kredītiestādes investīcijas.

Sešas Francijas kredītiestādes, kas pakļautas tiešai Eiropas Centrālās bankas (ECB) prudenciālajai uzraudzībai, lūdza tām piešķirt atkāpi, lai tās no **sviras rādītāja** varētu izslēgt konkrētus ar krājgrāmatiņām saistītus darījumus, kas ir pārnesti uz Francijas valsts iestādi. ECB atteicās piešķirt šādu atkāpi, tādēļ kredītiestādes vērsās Vispārējā tiesā. Konstatējusi, ka ECB, īstenojot savu rīcības brīvību, ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā un acīmredzamas kļūdas vērtējumā, Vispārējā tiesa šos ECB lēmumus atcēla.

→

[Spriedumi Banque Postale u.c./ECB, 2018. gada 13. jūlijs, T-733/16 u.c.](#)

Ārpolitika un ierobežojošie pasākumi

“Ierobežojošie pasākumi” ir Eiropas Savienības ārpolitikas rīks, kas var izpausties kā ieroču embargo, līdzekļu iesaldēšana, aizliegums ieceļot Savienības teritorijā un šķērsot to, importa un eksporta aizliegums u.tml. To mērķis ir aizsargāt Savienības vērtības un drošību, atbalstīt demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un starptautisko tiesību principus, novērst konfliktus un nosargāt mieru. Tie var tikt vērsti pret valstu, kas nav Savienības dalībvalstis, valdībām, uzņēmumiem, grupām vai organizācijām (piemēram, teroristu grupām), kā arī fiziskām personām, lai panāktu politikas vai izturēšanās maiņu.

Saistībā ar krīzi Ukrainā un atbildot uz Krievijas darbībām nolūkā destabilizēt situāciju šajā valstī, Padome noteica ierobežojošus pasākumus pret vairākām Krievijas bankām un naftas un gāzes uzņēmumiem, tostarp **Rosneft**. Nolūkā sadārdzināt Krievijas darbības ar šiem pasākumiem tika noteikti ierobežojumi konkrētiem finanšu darījumiem un atsevišķu sensitīvu preču un tehnoloģiju eksportam, ierobežota piekļuve kapitāla tirgum un aizliegta tādu pakalpojumu sniegšana, kuri nepieciešami konkrētu naftas darījumu veikšanai. Vispārējā tiesa apstiprināja šos pasākumus, pamatojoties uz to, ka to mērķis atbilst Savienības ārpolitikai un ka iejaukšanās darījumdarbības brīvībā un attiecīgo uzņēmumu tiesībās uz īpašumu nevar tikt uzskatīta par nesamērīgu.

→ [Spriedumi *Rosneft* u.c./Padome, 2018. gada 13. septembris, T-715/14 u.c.](#)

Turklāt Vispārējā tiesa apstiprināja bijušā Ēģiptes prezidenta **Hosni Mubaraka un viņa ģimenes locekļu** līdzekļu iesaldēšanas, kas tika noteikta politisko notikumu dēļ Ēģiptē kopš 2011. gada janvāra, pagarināšanu. Proti, Padomes rīcībā bija pietiekami daudz informācijas par politisko un tiesisko kontekstu Ēģiptē un tiesvedības procesiem, kuros iesaistīta Mubaraka ģimene saistībā ar Ēģiptes valsts līdzekļu nelikumīgu piesavināšanos, lai tā pagarinātu to īpašumu iesaldēšanu.

→ [Spriedumi *Saleh Thabet* un *Moubarak* u.c./Padome, 2018. gada 22. novembris, T-274/16 un T-275/16](#)

→ [Spriedums *Moubarak*/Padome, 2018. gada 12. decembris, T-358/17](#)

Visbeidzot, Vispārējā tiesa lēma par to ierobežojošo pasākumu spēkā esamību attiecībā uz citām fiziskām personām un uzņēmumiem, kas pieņemti saistībā ar demokrātisko situāciju **Ukrainā, Sīrijā, Ziemeļkorejā** un arī **Ēģiptē**.

- Spriedums *Stavytskyi*/Padome, 2018. gada 22. marts, T-242/16
- Spriedums *Azarov*/Padome, 2018. gada 26. aprīlis, T-190/16
- Spriedums *Lukash*/Padome, 2018. gada 6. jūnijs, T-210/16
- Spriedums *Abruzov*/Padome, 2018. gada 6. jūnijs, T-258/17
- Spriedums *Klyuyev*/Padome, 2018. gada 11. jūlijs, T-240/16
- Spriedums *Kaddour*/Padome, 2018. gada 31. maijs, T-461/16
- Spriedums *HX*/Padome, 2018. gada 19. jūnijs, T-408/16
  - Spriedums *Kim u.c.*/Padome un Komisija, 2018. gada 14. marts, apvienotās lietas T-533/15 un T-264/16
- Spriedums *Ezz u.c.*/Padome, 2018. gada 27. septembris, T-288/15

Brexit

2018. gadā Tiesa lēma gan par iespējām atsaukt *Brexit*, gan par Padomes lēmuma, ar kuru sāktas sarunas par *Brexit* nosacījumiem, likumību, gan par Apvienotās Karalistes iestāžu izdota Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.

Pēc vairāku Skotijas Parlamenta, Apvienotās Karalistes Parlamenta un Eiropas Parlamenta deputātu pieteikuma Skotijas tiesa vērsās Tiesā, lai uzzinātu, vai gadījumā, ja **Apvienotā Karaliste izlemtu palikt Savienībā**, šī dalībvalsts varētu vienpusēji, proti, bez Savienības vai citu dalībvalstu piekrišanas, atsaukt paziņojumu par nolūku izstāties no Savienības. Tiesa uz šo jautājumu atbildēja apstiprinoši, apstiprinot, ka šādas atsaukšanas rezultātā Apvienotā Karaliste paliktu Savienībā ar nemainīgiem nosacījumiem attiecībā uz tās kā dalībvalsts statusu.

→ [Spriedums *Wightman u.c.*, 2018. gada 10. decembris, C-621/18](#)

2016. gadā Apvienotā Karaliste izsniedza divus **Eiropas apcietināšanas orderus**, lai sāktu kāda vīrieša kriminālvajāšanu par smagiem noziedzīgiem nodarījumiem. Vīrietis, kurš tika apcietināts Īrijā, iebilda pret viņa nodošanu Apvienotajai Karalistei, pamatojoties uz to, ka *Brexit* dēļ viņam tiktu liegtas pamattiesības, kas Savienības tiesībās tiek nodrošinātas visām personām, uz kurām attiecas šāds orderis. Tiesa, kurā šajā jautājumā vērsās Īrijas tiesa, nosprieda, ka, nepastāvot nopietniem un pierādītiem iemesliem uzskatīt, ka personai, attiecībā uz kuru izdots šāds orderis, pēc *Brexit* var tikt liegtas šādas garantijas, Lielbritānijas iestāžu izdots orderis ir jāīsteno, kamēr Apvienotā Karaliste ir Savienības dalībvalsts.

→ [Spriedums *RO*, 2018. gada 19. septembris, C-327/18 PPU](#)

Institucionālās tiesības

Savienības tiesībās paredzētas tiesības un pienākumi ne tikai dalībvalstīm, uzņēmumiem un privātpersonām, bet arī Savienības iestādēm. Proti, tām jādarbojas atbilstoši noteiktiem juridiskiem noteikumiem, kuru ievērošanu pārbauda Savienības tiesas. Neatkarīgi no tā, vai runa ir par tiesību akta pieņemšanas procesu vai Savienības budžetā veiktiem maksājumiem, iestāžu aktu likumībai ir būtiska nozīme, lai saglabātu sabiedrības uzticību to darbībai un autoritātei.

Kāda Eiropas Parlamenta deputāte laikā no 2010. līdz 2016. gadam nodarbināja **parlamentāro palīdzi** un saņēma summu gandrīz 300 000 EUR apmērā viņas atalgojuma izmaksai. Tā kā šī deputāte nespēja pierādīt, ka attiecīgā darbā pieņemtā persona patiešām šos darba pienākumus ir veikusi, Parlaments šai deputātei piesprieda atmaksāt saņemto summu. Vispārējā tiesa apstiprināja Parlamenta lēmumu, balstoties uz to, ka deputāte nav pierādījusi, ka viņas palīdzība būtu patiešām strādājusi.

→ [Spriedums *Le Pen*/Parlaments, 2018. gada 19. jūnijs, T-86/17](#)

Saskaņā ar Savienības tiesībām viens miljons pilsoņu, kuri pārstāv vismaz ceturtdaļu dalībvalstu, var rīkot iniciatīvu, lūdzot Komisijai ierosināt Savienības likumdevējam pieņemt tiesību aktu. Šāda **Eiropas pilsoņu iniciatīva** ar nosaukumu "Viens no mums" tika sākta, lai Savienība pārtrauktu finansējumu darbībām, kas paredz cilvēka embriju iznīcināšanu pētniecības un sabiedrības veselības jomās. Lai gan iniciatīvas laikā tika savākts tās spēkā esamībai nepieciešamais viens miljons parakstu, Komisija nolēma nesākt nekādu darbību. Iniciatīvas autori tādējādi šo lēmumu apstrīdēja Vispārējā tiesā. Tā prasību noraidīja, uzskatot, ka lēmums ir pietiekami pamatots un ka Eiropas pilsoņu iniciatīva nevar Komisijai noteikt pienākumu iesniegt tiesību akta priekšlikumu.

→ [Spriedums *One of Us* u.c./Komisija, 2018. gada 23. aprīlis, T-561/14](#)

Piekļuve dokumentiem

Piekļuve dokumentiem ir būtiska Eiropas iestāžu īstenotās pārskatāmības politikas sastāvdaļa. Tādējādi – atskaitot izņēmuma gadījumus – visiem Eiropas Savienības pilsoņiem un pastāvīgajiem iedzīvotājiem ir tiesības piekļūt Savienības iestāžu, organizāciju un struktūru dokumentiem.

Vispārējā tiesa atcēla Parlamenta lēmumu, ar kuru atteikta piekļuve dokumentiem, kuros ir informācija par iestāžu nostāju notiekošajās koplēmuma procedūrās. Tā kā Parlaments nav pierādījis, ka pilnīga piekļuve šiem dokumentiem varētu apdraudēt tā lēmumu pieņemšanas procesu, Parlamentam principā, pamatojoties uz precīzu pieteikumu, jāsniedz piekļuve dokumentiem, kas attiecas uz notiekošiem **trialogiem** (trīspusējas informatīvas sanāksmes starp Parlamentu, Padomi un Komisiju par likumdošanas priekšlikumiem). Tā kā trialogu darbs ir izšķirīgs posms likumdošanas procedūrā, tas nosaka pilnīgu tiesību piekļūt dokumentiem ievērošanu.

→ [Spridums *De Capitani*/Parlaments, 2018. gada 22. marts, T-540/15](#)

B | GALVENIE SKAITLISKIE RĀDĪTĀJI PAR TIESVEDĪBAS DARBĪBU – TIESA

Tiesa galvenokārt izskata lietas par:

- **lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu**, ja valsts tiesai ir šaubas par kāda Savienības pieņemta akta interpretāciju vai spēkā esamību. Šajā gadījumā valsts tiesa aptur tajā notiekošo tiesvedību un vēršas Tiesā, kura spriež par attiecīgo normu interpretāciju vai spēkā esamību. Saņēmusi Tiesas nolēmumā ietverto skaidrojumu, valsts tiesa var atrisināt tajā izskatāmo strīdu. Lietās, kurās vajadzīga atbilde ļoti īsā termiņā (piemēram, saistībā ar patvērumu, robežkontroli, bērnu nolaupīšanu u.tml.), paredzēta **steidzamības prejudiciāla nolēmuma tiesvedība ("PPU")**;
- **apelācijas sūdzībām**, kas vērstas pret Vispārējās tiesas pasludinātiem nolēmumiem un ir tiesību aizsardzības līdzekļi, ar ko Tiesa var atcelt Vispārējās tiesas nolēmumu;
- **tiesajām prasībām**, kuras galvenokārt vērstas uz to, lai:
  - ♦ panāktu Savienības tiesību akta atcelšanu ("**prasība atcelt tiesību aktu**") vai
  - ♦ konstatētu Savienības tiesībās noteikto dalībvalsts pienākumu neizpildi ("**prasība sakarā ar pienākumu neizpildi**"). Ja dalībvalsts nepilda spriedumu, ar kuru ir konstatēta pienākumu neizpilde, otras prasības, kas tiek saukta par prasību sakarā ar "**divkāršu neizpildi**", iznākumā Tiesa tai var piemērot naudas sodu;
- lūgumu sniegt **atzinumu** par nolīguma, ko Savienība paredz noslēgt ar trešo valsti vai starptautisku organizāciju, saderību ar Līgumu noteikumiem. Šo lūgumu var iesniegt dalībvalsts vai kāda Eiropas Savienības iestāde (Parlaments, Padome vai Komisija).

849 ierosinātas lietas

Prejudiciālā nolēmuma tiesvedības

568

no tām **19** PPU

Dalībvalstis, kuras iesniegušas lielāko lūgumu skaitu:

Vācija	78	Spānija	67	Beļģija	40
Itālija	68	Francija	41		

Tiesās prasības

63

no tām

57	prasības sakarā ar pienākumu neizpildi un	2	prasības sakarā ar "divkāršu neizpildi"

Apelācijas sūdzības par Vispārējās tiesas nolēmumiem

199

Juridiskās palīdzības lūgumi

6

Lietas dalībnieks, kas nespēj segt tiesāšanās izmaksas, var lūgt piešķirt bezmaksas juridisko palīdzību.

760 izskatītas
lietas

Prejudiciālā nolēmuma tiesvedības

520 no tām **11** PPU

Tiešās prasības

60

no tām **30** lietās konstatēta pienākumu
neizpilde **17** dalībvalstu
gadījumā

no tiem **5** spriedumi par "divkāršu neizpildi"

Apelācijas sūdzības par Vispārējās tiesas nolēmumiem

165

no tām **27** gadījumos Vispārējās tiesas
nolēmums tika atcelts

Vidējais tiesvedības ilgums

15,7 mēneši

Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedībās

3,1 mēnesis

Galvenās iztīrītās tēmas

- 74** Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa
- 74** Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums
- 41** Konkurence un valsts atbalsts
- 15** Lauksaimniecība
- 12** Muitas savienība
- 58** Nodokļi
- 19** Patērētāju tiesību aizsardzība
- 77** Pārvietošanās un uzņēmējdarbības
brīvība un iekšējais tirgus
- 42** Sociālās tiesības
- 38** Transports
- 33** Vide

VISPĀRĒJĀ TIESA

Vispārējā tiesā pirmajā instancē var iesniegt tiešas prasības, ko ceļ **fiziskas un juridiskas personas (sabiedrības, apvienības u.tml.) un dalībvalstis** par Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tiesību aktiem, un tiešās prasības par tāda kaitējuma atlīdzinājumu, kuru nodarījušas iestādes vai to darbinieki. Liela daļa šo strīdu ir ekonomiska rakstura – intelektuālais īpašums (Eiropas Savienības preču zīmes un dizainparaugi), konkurence, valsts atbalsts un banku un finansiālā uzraudzība.

Vispārējai tiesai ir arī kompetence izskatīt strīdus civildienesta jomā starp Eiropas Savienību un tās darbiniekiem.

Vispārējās tiesas nolēmumus var pārsūdzēt Tiesā tikai par tiesību jautājumiem.

834 ierosinātas
lietas

Tiešās prasības

732

no tām

70

par valsts atbalstu un konkurenci (tajā skaitā 4 prasības, ko cēlušas dalībvalstis)

301

par intelektuālo un rūpniecisko īpašumu

268

citas tiešās prasības (tajā skaitā 18 prasības, ko cēlušas dalībvalstis)

93

civildienesta jomā

Juridiskās palīdzības lūgumi

49

Lietas dalībnieks, kas nespēj segt tiesāšanās izmaksas, var lūgt piešķirt bezmaksas juridisko palīdzību.

1009

izskatītas
lietas

Tiešās prasības

893

no tām

123 par valsts atbalstu
un konkurenci

349 par intelektuālo
un rūpniecisko
īpašumu

110 civildienesta jomā

434 citas tiešās prasības

Apelācijas sūdzības par Civildienesta tiesas nolēmumiem

9

no tām

7 gadījumos CDT
 nolēmums tika atcelts

Eiropas Savienības tiesu strukturālās reformas gaitā 2016. gada 31. augustā darbu beidza 2004. gadā izveidotā Civildienesta tiesa (CDT). Lietas, kas šajā dienā bija tās izskatīšanā, tika nodotas Vispārējai tiesai, kuras piekritībā kopš 2016. gada 1. septembra ir izspriest civildienesta lietas.

Vidējais tiesvedības ilgums

20

mēneši

Nolēmumi, par kuriem
tika iesniegta apelācijas
sūdzība Tiesā

27 %

1333

izskatīšanā esošas lietas
(2018. gada 31. decembrī)

Galvenās iztīrītās tēmas

162 Civildienesta noteikumi

127 Ekonomikas un monetārā politika

60 Ierobežojošie pasākumi

322 Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums

68 Konkurence

43 Lauksaimniecība

30 Piekļuve dokumentiem

22 Publiskie iepirkumi

219 Valsts atbalsts

8 Vide

ATVĒRTĪBAS UN PIEREDZES APMAIŅAS GADS

3

A | NOZĪMĪGI PASĀKUMI

Eiropas Savienības Tiesas dialogs ar valstu tiesām un Eiropas pilsoņiem neattiecas tikai uz tieslietu jautājumiem, bet ik gadus tiek arī bagātināts ar daudzveidīgu pieredzes apmaiņu.

Šajā ziņā 2018. gads bijis bagāts ar sanāksmēm un diskusijām, kas palīdz informēt par Savienības tiesībām un judikatūru un veicina to izpratni.

13.

aprīlis

EUROPEAN LAW
MOOT COURT
KONKURSA
FINĀLS

European Law Moot Court Competition, ko jau gandrīz 30 gadu rīko *European Law Moot Court Society*, ir tiesas procesa izspēles konkurss, kura mērķis ir veicināt tiesību zinātnes studentu zināšanas par Savienības tiesībām. Finālspele, kas tiek uzskatīta par vienu no prestižākajām sacensībām pasaulē, katru gadu notiek Tiesā, un tajā komandas, kuras veido studenti ne tikai no visām Savienības dalībvalstīm, bet arī no ASV, sacenšas debatēs Tiesas un Vispārējās tiesas locekļu žūrijas priekšā. 2018. gada uzvarētāja ir komanda no **Collège d'Europe de Bruges** (Beļģija). "Labākā ģenerālvokāta" un "labākā Komisijas pārstāvja" balvas ieguva attiecīgi **Tycho Tijl Eggenhuizen** no **Māstrihtas Universitātes** (Nīderlande) un **Federica Velli** no **Hāgas Universitātes** (Nīderlande).

5. maijs

ĪESTĀDES ATVĒRTO DURVJU DIENA

Eiropas dienā, ko visās dalībvalstīs svin 9. maijā, lai pieminētu Francijas ministra Robēra Šūmaņa 1950. gada 9. maijā teikto runu, Eiropas Savienības Tiesa organizē Atvērto durvju dienu. Šajā pasākumā uz brīvprātības pamatiem aktīvi piedalās vairāk nekā 180 Tiesā strādājošo ierēdņu, kas apmeklētājus uzņem, informē un draudzīgā gaisotnē pavada informatīvā daudzvalodīgā ekskursijā. Šajā dienā līdzpilsoņiem ir iespēja iepazīties ar iestādi, tās uzdevumiem un darbību, kā arī ar tās arhitektūru vai Eiropas mākslas un kultūras tradīciju diženumu apliecināšajiem mākslas darbiem, kas tajā izstādīti patapinājumā no dalībvalstīm. 2018. gadā Atvērto durvju dienu Tiesa rīkoja kopā ar Eiropas Investīciju banku (EIB). Tiesa piesaistīja vairāk nekā **2200 apmeklētāju**, kuriem bija iespēja piedalīties jautājumu un atbilžu sesijā ar priekšsēdētāju *K. Lenaerts*.

23. līdz 26. maijs

FIDE KONGRESS

Starptautiskā Eiropas tiesību federācija (FIDE), kuru 1961. gadā izveidoja sešas Eiropas Savienības dibinātājvalstīs (Beļģija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande un Vācija) esošās Eiropas tiesību apvienības, pašlaik apkopo visu dalībvalstu, Savienības kandidātvalstu, kā arī Norvēģijas un Šveices Eiropas tiesību apvienības. Tās kongress, kas norisinās reizi divos gados, tiek uzskatīts par vienu no būtiskākajiem un visvairāk atzītajiem Savienības tiesību kongresiem. Pulcēdams aptuveni 500 juristu, kongress

dod iespēju atzītiem akadēmiskās pasaules pārstāvjiem satikt Tiesas un Vispārējās tiesas tiesnešus un ģenerālvokātus, valstu augstāko tiesu un citu tiesu tiesnešus, Savienības iestāžu un valstu ministriju ierēdņus, kā arī advokātus. Šogad XXVIII kongress tika rīkots Eštorilā (Portugāle), un tā uzmanības centrā bija trīs tēmas: iekšējais tirgus un digitālā ekonomika; nodokļu politika, valsts atbalsts un konkurences izkropļojumi; Savienības politiku ārējā dimensija.

4. oktobris

BIBLIOTĒKAS IZPĒTES DIENA

Tiesas bibliotēka ir atzīts Savienības tiesību izpētes avots. Izpētes diena apvienoja aptuveni simt Eiropas Savienības Tiesu tīkla dalībnieču tiesu, Eiropas juridisko bibliotēku un citu iestāžu un aģentūru bibliotēku atbildīgo personu, lai apspriestu, ar kādiem izaicinājumiem – tostarp

digitalizācijas un tehnoloģijas attīstības jomā – sastopas mūsdienu juridiskās bibliotēkas. Ar šo pasākumu tika ielikti pamati, lai varētu sākt sadarbību ar citām bibliotēkām, tā paplašinot lietotājiem pieejamo dokumentācijas klāstu.

18. līdz 20. novembris

TIESNEŠU FORUMS

Katru gadu dažādu dalībvalstu tiesu tiesneši pulcējas forumā, kuru Tiesa organizē nolūkā apmainīties ar viedokļiem par dažādām Savienības tiesību tēmām. Šis pasākums pirmo reizi tika organizēts 1968. gadā, un tā mērķis ir gan stiprināt starptiesu dialogu, ko Tiesa, tostarp lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu jomā, uztur ar valstu tiesām, gan sekmēt Savienības tiesību vienveidīgu izplatīšanu un piemērošanu, jo tieši valstu tiesas ir tās, kas šīs tiesības galvenokārt

piemēro tajās izskatāmajos strīdos. Šogad forumā piedalījās 155 valstu tiesneši, un tā laikā viņi apmainījās ar viedokļiem ar Tiesas locekļiem prejudiciālā nolēmuma procedūras, Pamattiesību hartas, patvēruma un migrācijas, tiesu sadarbības civilīlētās, krāpšanas apkarošanas (nodokļu tiesībās, patērētāju aizsardzības tiesībās un saistībā ar darba ņēmēju norīkošanu), kā arī Vispārējās tiesas judikatūras jaunumu jautājumos.

OFICIĀLIE APMEKLĒJUMI

Īstenojot pastāvīgu institucionālo dialogu starp Tiesu un pārējām Eiropas iestādēm, starptautiskām tiesām un Eiropas Savienības dalībvalstu iestādēm un tiesām, **Tiesa** 2018. gadā uzņēma viesos Eiropas konkurences komisāri *Margrethe Vestager*, Eiropas tieslietu, patērētāju un dzimumu līdztiesības komisāri *Věra Jourová*, Eiropas Parlamenta deputātus *Tiemo Wölken* un *Monika Hohlmeier*, kā arī *European Federation of Energy Law Associations (EFELA)*, Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) un *Association européenne des Barreaux auprès des Cours suprêmes* delegācijas.

Tajā viesojās arī Īrijas *Attorney General Seamus Woulfe SC*, Francijas Valsts padomes priekšsēdētāja vietnieks *Bruno Lasserre*, Beļģijas Karalistes federālais prokurors *Frédéric Van Leeuw* un Parīzes prokurors *François Molins*, kā arī Polijas augstāko instanču tiesnešu un juristu, Somijas Augstākās tiesas, Īrijas Augstākās tiesas un Horvātijas Konstitucionālās tiesas un Augstākās tiesas delegācijas.

Tiesa uzņēma viesos arī Flandrijas parlamenta un Beļģijas Vācvalodīgo kopienas, *Abgeordnetenhaus von Berlin* (Berlīnes federālās zemes Parlaments), Dānijas *Statsrevisorerne* (Valsts līdzekļu komiteja) un Lietuvas parlamenta Revīzijas un Ārlietu komisiju delegācijas.

Visbeidzot, Tiesā viesojās dažādas dalībvalstu prominences, tostarp Luksemburgas Ministru prezidents un valsts ministrs Viņa Ekselence *Xavier Bettel* (foto), Horvātijas Ministru prezidents Viņa Ekselence *Andrej Plenković*, Vācijas federālā tieslietu un patērētāju tiesību aizsardzības ministre *Katarina Barley* (foto), Horvātijas tieslietu ministrs *Dražen Bošnjaković* un Bulgārijas tieslietu ministre *Tsetska Tsacheva*.

2018. gadā **Tiesa** viesojās Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā, Luksemburgas Augstākajā tiesā, Vācvalodīgo konstitucionālo tiesu *Sechser-Treffen* (sešpusējā sanāksme) apvienībā Karlsrūē (Vācija), Apvienotās Karalistes Augstākajā tiesā un Francijas Valsts padomē. Tā viesojās arī Zviedrijā, lai sastaptu Augstākās tiesas, Augstākās administratīvās tiesas, Sveas Apelācijas tiesas un Stokholmas Administratīvās apelācijas tiesas locekļus. Šā apmeklējuma laikā Tiesas delegācija tikās arī ar tieslietu kancleri, kā arī tieslietu un iekšlietu ministriem, ārlietu, Eiropas lietu un tirdzniecības lietu ministriem.

Vispārējā tiesa 2018. gadā viesos uzņēma Eiropas Cilvēktiesību tiesas, Skotijas tiesnešu un Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (*EUIPO*) delegācijas.

Vispārējās tiesas delegācija viesojās arī *EUIPO* Alikantē (Spānija) gadskārtējās konferences *IP Case Law Conference* ietvaros, kurā tika aplūkoti preču zīmju un dizainparaugu strīdu procesuālie un materiāltiesiskie jautājumi.

PASTĀVĪGS DIALOGS AR JURIDISKO PROFESIJU PĀRSTĀVJIEM

- Starptiesu dialoga uzturēšana ar valstu tiesnešiem

Satikti vairāk nekā

2400

valstu tiesnešu

- tiem piedaloties ikgadējā tiesnešu forumā vai izejot 6 vai 10 mēnešu ilgu praksi kāda iestādes locekļa birojā
- Tiesā rīkotos semināros
- valstu tiesnešiem paredzētos priekšlasījumos apvienību vai Eiropas tiesiskās sadarbības tīklu ietvaros
- piedaloties valstu augstāko tiesu un virstiesu svinīgos tiesas gada atklāšanas pasākumos un tiekoties ar dalībvalstu augstāko tiesu priekšsēdētājiem vai priekšsēdētāju vietniekiem

- Savienības tiesību piemērošanas un izpratnes veicināšana

705

apmeklētāju grupas

tiek iepazīstinātas vai nu ar lietām, kuru tiesas sēdes tās apmeklē, vai ar tiesu darbību

no tām

197

juridisko profesiju pārstāvju grupas

proti,

3825

 personas

303

uzņemti juristi
praktikanti

453

vieslasītāji

studenti, pētnieki, mācībspēki, kas
veikuši pētījumus iestādes bibliotēkā

PADZIĻINĀTS DIALOGS AR EIROPAS PILSONIEM

19 493

apmeklētāji

no
tiem

2233

Atvērto durvju
dienā

207

paziņojumi presei

proti,
kopumā

2259

valodu versijas

Visi paziņojumi presei tiek tulkoti
vairākās valodās, lai atvieglotu
žurnālistu darbu dalībvalstīs.
Šie paziņojumi pieejami tīmekļa
vietnē [curia.europa.eu/jcms/
PressReleases](http://curia.europa.eu/jcms/PressReleases)

490

tvīti, nosūtīti no Tiesas
Twitter kontiem, kuriem
seko

vairāk
nekā

61 500

“sekotāju”

112

lūgumi piekļūt iestādes
administratīvajiem
dokumentiem un vēsturiskajiem
arhīviem

Aptuveni

43 000

informācijas pieprasījumu gadā

PASTĀVĪGS OFICIĀLS UN INSTITUCIONĀLS DIALOGS

29

oficiālās vizītes

3

svinīgās sēdes

JUSTĪCIJAI KALPOJOŠA ADMINISTRĀCIJA

4

Tiesas sekretārs, kas ir iestādes ģenerālsēkretārs, Tiesas priekšsēdētāja pakļautībā vada administratīvo dienestu darbu.

Viņš uzskatāmi parāda dienestu apņemšanos sniegt atbalstu lietu izskatīšanas darbībā.

IESTĀDES DIENESTI – PĀRMAIŅAS TIESU DARBĪBAS ATBALSTAM

2018. gadu iezīmēja pamatīga iestādes organizatoriskās struktūras pārveidošana (skat. ierāmējumā teikto), kas tika veikta, lai pārvarētu divkāršas grūtības, kuras izriet, pirmkārt, no iestādēm noteiktā pienākuma samazināt darbinieku skaitu, kā rezultātā laikā no 2013. gada līdz 2017. gadam par 6,5 % tika samazināts dienestu personāls, un, otrkārt, no tiesu darba apjoma pieauguma, kā rezultātā pieauga arī tās apkalpojošo dienestu darba apjoms.

Šī jaunā organizatoriskā struktūra ir ļāvusi ne vien radīt **jaunu sinerģiju starp dienestiem** un racionalizēt darba plūsmu, bet arī sekmēt kopdarbību kopīgi interesējošajās jomās – it īpaši apstākļos, kad saskaņā ar tiesisko regulējumu visiem dienestiem ir pamatīgi jāpārdomā savas darba metodes (piemēram, tāpēc ka spēkā stājusies jaunā personas datu aizsardzības regula vai jaunā finanšu regula, ko piemēro iestādēm).

2018. gada 1. janvārī veiktās iestādes organizatoriskās pārstrukturēšanas pamatā ir šādi trīs pamatmērķi:

- sekmēt saskaņotu un efektīvu iestādes cilvēkresursu un materiālo resursu izmantošanu; šis uzdevums tika uzticēts Administratīvajai ģenerāldirekcijai, kurā pašlaik apvienota Cilvēkresursu un personāla pārvaldības direkcija, Budžeta un finanšu direkcija un Ēku un drošības direkcija;
- nodrošināt nosvērtu pārvaldi un vienlaikus nosargāt un veicināt juridisko daudzvalodību, jaunizveidotās Daudzvalodības ģenerāldirekcijas – kurā apkopoti mutiskās tulkošanas un juridiskās tulkošanas dienesti – aizgādībā sākot īstenot “Daudzvalodības pasākumu kopumu” (skat. 61. lpp.);
- nodrošināt gan atbilstoši institucionālajai darbībai, gan tiesvedības darbībai veicamo informācijas glabāšanu, izplatīšanu un organizētu publiskošanu jaunizveidotās Informācijas ģenerāldirekcijas (kurā ietilpst Bibliotēkas direkcija, Informācijas tehnoloģiju direkcija un Saziņas direkcija) vadībā.

Šīs izmaiņas ir arī mudinājušas dienestus no jauna izvērtēt savu **pakalpojumu atbilstību** Eiropā esošo tiesu, profesionāļu un iedzīvotāju vajadzībām. Rūpīgi tika izvērtēts ne vien Pētniecības un dokumentācijas dienesta pienesums tiesu darbības atbalstam, bet arī analīzes, indeksācijas un judikatūras publicēšanas darbs, tostarp praktizējošo juristu un akadēmiskās pasaules pārstāvju vajadzībām. Lai pēc iespējas labāk apmierinātu tiesnešu un pušu pārstāvju vajadzības, mūsu iestāde arī turpina ieviest dematerializētu dokumentu nosūtīšanas plūsmu tiesvedību ietvaros, konkrēti, izmantojot lietojumprogrammu *e-Curia* (skat. 60. lpp.). Visbeidzot, reaģējot uz iedzīvotāju bažām, Tiesa izmainīja savu politiku jautājumā par noteiktu tiesvedības dokumentu publicēšanu internetā, lai ciešāk aizsargātu prejudiciālā nolēmuma lietās iesaistīto personu datus.

Dienesti piedalās arī vērienīgā **savu tehnisko rīku modernizācijas** pasākumu kopumā, lai strādātu integrētāk un transversālāk. Spilgts apliecinājums šim procesam gan lietu izspriešanas, gan administratīvajā darbā ir fakts, ka esam sākuši lietot datorprogrammu lietu integrētai pārvaldībai un vienlaikus īstenot administratīvo dokumentu sistēmas pārvaldības projektu.

Kopsolī ar šo reorganizāciju **attīstība** notiek arī **cilvēkresursu pārvaldībā**, lai ne tikai mazinātu nošķirtību un sekmētu zināšanu un informācijas apmaiņu, bet arī lai vairotu vienlīdzību profesionālās karjeras attīstībā. Vadībzinību apguves iespēju vairošana, *job shadowing* jeb darba ēnošanas izmēģināšana starp dienestiem, pienākumu deleģēšanas rosināšana, kā arī gādāšana par sieviešu dzimuma personāla iespējām ieņemt vadošus amatus ir daudzējādā ziņā aspekti, kuros tiek īstenots šis projekts, kurā aicināti piedalīties gan ierēdņi, gan citi darbinieki.

Nemitīgi cenšoties paaugstināt efektivitāti, iestāde tomēr nav aprobežojusies ar savas organizatoriskās struktūras un dienestu darba pārveidi vien, bet gan ir izvēlējusies arī pastiprināt **ārējo sadarbību**, lai sekmētu labās prakses un viedokļu apmaiņu ar līdzīgām iestādēm.

Šajā ziņā būtisks mehānisms sadarbībai kvalitatīvas un raitas justīcijas interesēs ir **Eiropas Savienības Tiesu tīkla** (ESTT) izveide starp 28 dalībvalstu konstitucionālajām un augstākajām tiesām un Tiesu, kā arī sadarbības platformas izveide starp tās dalībniekiem 2018. gada janvārī. Šajā tīklā tiesām, kas ir tā dalībnieces, tiek pavērta iespēja apgūt jaunus sadarbības veidus starp saviem dienestiem, atvieglot pārraugāmību vai apvienot pūliņus to kopīgajām interesēm atbilstošo uzdevumu izpildē, piemēram, sadarbojoties juridiskajā izpētē.

Sadarbība ar **Eiropas juridiskajām bibliotēkām**, ko ierosināja Tiesas Bibliotēkas direkcija, 2018. gada oktobrī sarīkodama plašu tikšanos, kurā tika pētīti izaicinājumi, ar kuriem sastopas dokumentācijas dienesti un juridiskās bibliotēkas, ir vēl viens piemērs auglīgai sadarbībai ar mērķi uzlabot – kā iekšējiem, tā ārējiem – lietotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti, un tas ļauj nākotnē paredzēt citus sadarbības veidus starp tiesvedības darbības atbalsta dienestiem.

Tādējādi Eiropas Savienības Tiesa paplašina Līgumos paredzēto starptiesu dialogu ar institucionālu un administratīvu dialogu, kas tai ļauj nostiprināt privilēģētās attiecības, kādas tai ir ar valstu tiesām, bet arī no jauna apliecināt, ka Eiropas justīcija sakņojas dalībvalstu tradīcijās un praksē pat ar tās darbību visciešāk saistītajos aspektos.

Alfredo Calot Escobar,
Tiesas sekretārs

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESU TĪKLS

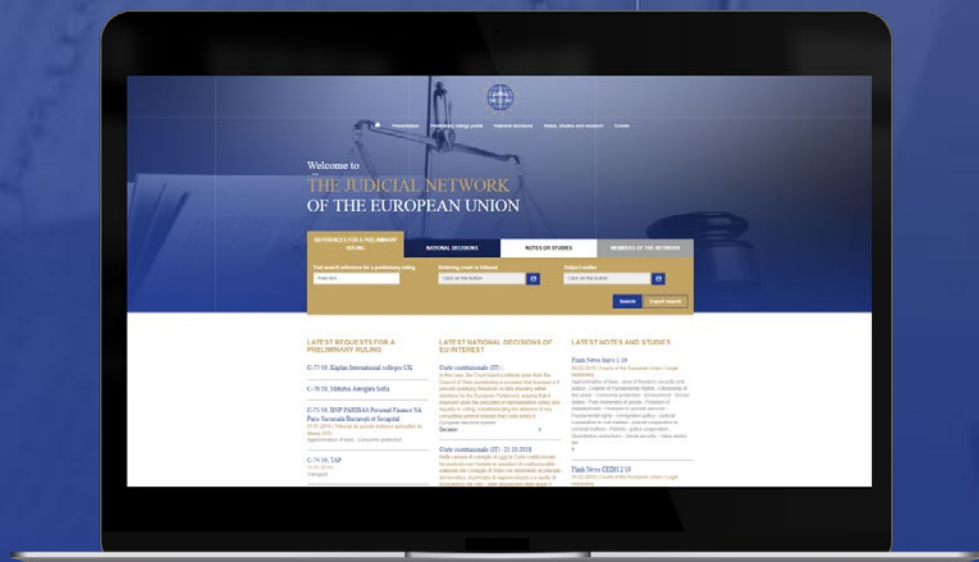
Eiropas Savienības Tiesu tīkls (ESTT) pēc Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētāja un 28 dalībvalstu konstitucionālo un augstāko tiesu priekšsēdētāju ierosmes tika izveidots par godu Romas līgumu parakstīšanas 60. gadadienai 2017. gadā.

Šis tīkls radies kā rezultāts 28 dalībvalstu 72 virstiesu un Eiropas Savienības Tiesas kopējai gribai nostiprināt sadarbību starp Savienības tiesību piemērošanu ikdienā nodrošinošajiem dalībvalstu tiesu tiesnešiem un šo tiesību vienveidīgu interpretāciju nodrošinošajiem Eiropas Savienības Tiesas tiesnešiem, sākot dialogu kvalitatīvas justīcijas un Eiropas prāvnieku tiesību aizsardzības interesēs.

Pirmais šā tīkla veikums jau 2018. gada janvārī, proti, nepilnu gadu pēc tā izveides, bija radītā visās Savienības valodās pieejamā sadarbības platforma, kurā apkopots gan Eiropas Savienības Tiesas, gan valstu tiesu tiesnešu lietu izspriešanā paveiktais.

Tādējādi valstu tiesnešu rīcībā ir rīks, kuru izmantojot viņi var ļaut kolēģiem iepazīties ar savu judikatūru, kā arī pētniecības un analīzes darbu, lai dalītos zināšanās un vairotu efektivitāti. Šis tīkls kalpo arī tam, lai padziļinātu zināšanas par dalībvalstu juridiskajām sistēmām un savstarpēji bagātinātu pieredzi par labu gan Eiropas, gan tās dalībvalstu tradīcijām atbilstošai vienotai justīcijai.

ESTT platformai patlaban ir vairāk nekā 2000 lietotāju dalībvalstu konstitucionālajās un augstākajās tiesās. Šis pieredzes iedrošināta un ņemot vērā bagātīgo šajā vietnē pieejamo dokumentu klāstu, Tiesa pašlaik ir paredzējusi ļaut plašākai publikai un līdz ar to juridisko profesiju pārstāvju kopumam piekļūt visiem saistībā ar to darbību iespējami interesējošajiem dokumentiem. Tas tiks paveikts jau 2019. gada noslēgumā.

PERSONAS DATU AIZSARDZĪBA PREJUDICIĀLĀ NOLĒMUMA LIETĀS

Kontekstā, kur tehnoloģijas progress, *big data* un interneta izvēršanās rada tik daudzus izaicinājumus personu datu aizsardzībai, 2018. gadu valstu un Eiropas līmenī iezīmēja jauna tiesiska ietvara piemērošanas sākšana, ar kuru tiek pastiprināta līdzpilsoņu aizsardzība, tostarp – ietverot atsevišķus principus, kurus sākotnēji Tiesa bija noteikusi savā judikatūrā.

Lai ietu kopsolī ar šo evolūciju, Tiesa 2018. gadā pieņēma jaunas pamatnostādnes, nostiprinot prāvnieku aizsardzību saistībā ar publikācijām par tajā iesniegtajām prejudiciālā nolēmuma lietām. Proti, Tiesa nolēma aizstāt šajās lietās iesaistīto fizisko personu vārdus ar nejaušības kārtībā izvēlētiem lielajiem sākumburtiem gan pašā lietas nosaukumā, gan tīmeklī publicētajos dokumentos (lietu kalendārā, secinājumos, spriedumos, paziņojumos presei u.tml.). Tiesa turklāt raudzīsies, lai tiktu izsvītroti jebkādi formulējumi, pēc kuriem šīs personas varētu identificēt vēlāk. Šādi pasākumi principā tiek piemēroti visām prejudiciālā nolēmuma lietām, kas iesniegtas pēc 2018. gada 1. jūlija, ja vien lietas īpašo apstākļu dēļ nav jārikojas citādi.

Lai vienlaikus gādātu par tiesu darba atklātības principa ievērošanu, šie pasākumi neietekmē nedz parasto Tiesā iesniegto lietu apstrādi, nedz tiesvedības norisi (konkrēti, tiesu sēžu norisi).

Tādējādi Tiesa līdzās dalībvalstīm, kuras jau ir veikušas izmaiņas savās tiesu sistēmās, veicina prāvnieku personas datu aizsardzības nostiprināšanu saistībā ar tiesu dokumentiem, kurus tā publicē tīmeklī.

E-CURIA: MŪSDIENĪGA, EFEKTĪVA UN VIDEI DRAUDZĪGA LIETOJUMPROGRAMMA TIESVEDĪBAS DOKUMENTU APMAIŅAI

e-Curia, kas ir kopīga Tiesai un Vispārējai tiesai, ir uz interneta tehnoloģijām balstīta platforma. To izmantojot, procesuālos dokumentus iespējams iesniegt un izsniegt elektroniski. Kopš *e-Curia* ieviešanas 2011. gadā tā guvusi lielu atzinību: piekļuves kontu turētāju skaits un dokumentu procentuālā daļa, kuri iesniegti, izmantojot *e-Curia*, arvien pieaug. Kopš 2018. gada decembra Vispārējā tiesā visi dokumenti tiek iesniegti, izmantojot *e-Curia*.

Pozitīvas lietotāju (advokātu un pārstāvju) atsauksmes, efektivitātes pieaugums no tūlītējas elektroniskas apmaiņas un atteikšanās no dažāda formāta (papīra un elektroniskā formā) esošo dokumentu pārvaldības Vispārējo tiesu motivēja dematerializēt savu tiesvedību.

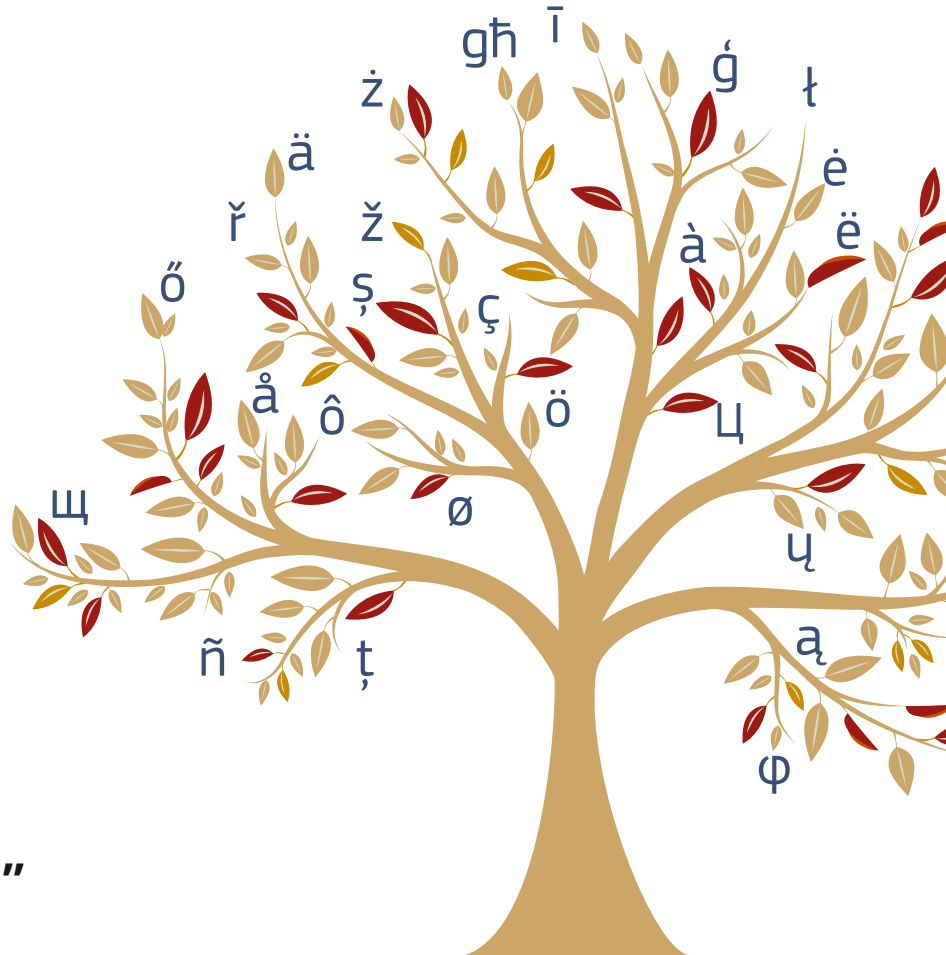
Tādējādi, veicot grozījumus tās Reglamentā, kas tika pieņemti 2018. gada jūlijā, un pieņemot jaunu lēmumu par tiesvedības dokumentu iesniegšanu un izsniegšanu, *e-Curia* Vispārējā tiesā, sākot no 2018. gada 1. decembra, kļuva par vienīgo veidu tiesvedības dokumentu apmaiņai ar lietas dalībniekiem.

Tas attiecas uz visiem lietas dalībniekiem (prasītājiem, atbildētājiem un personām, kas iestājušās lietā) un visiem tiesvedības veidiem, tostarp steidzamības tiesvedību. Ir saglabāti atsevišķi izņēmumi, lai ievērotu principu par piekļuvi tiesai, proti, gadījumā, ja lietojumprogrammas izmantošana izrādās tehniski neiespējama vai prasītājs, kuru nepārstāv advokāts, lūdz juridisko palīdzību.

Šai Vispārējā tiesā veiktajai vērīgajai reformai būtu jānāk par labu gan tieslietu administrēšanai – sekmējot lietu racionalizētāku apstrādi –, gan lietu dalībniekiem un videi.

Lietotājiem *e-Curia* ir bezmaksas lietojumprogramma, ar kuru dokumentus iespējams iesniegt 24 stundas diennaktī 7 dienas nedēļā. Tā ļauj izvairīties no dokumentu papīra formātā, kam pievienoti vairāki apstiprinātu kopiju komplekti, nogādāšanas Luksemburgā un tādējādi samazināt CO₂ emisijas dabā (skat. 64. un 65. lpp.).

“DAUDZVALODĪBAS PASĀKUMU KOPUMS”

Kopš 2018. gada sākuma, kad tika svinēta 60. gadadiena valodu lietojumu Savienības iestādēs nosakošajai Regulai 1/58, Tiesa īsteno jaunu daudzvalodības veicināšanas pieeju – tā dēvēto “Daudzvalodības pasākumu kopumu”. Šajā pasākumu kopumā tiek iecerētas un īstenotas dažādas aktivitātes nolūkā saprast un nosargāt daudzvalodību tieslietu jomā. Šīs aktivitātes ir daļa no intensīvas, plašas un nemītīgas saziņas pasākumu kopuma, kas Daudzvalodības ģenerāldirekciju (DĢD) sasaista ar vairākiem Tiesas dienestiem.

Iestādei, kuras uzdevums ir nodrošināt Savienības tiesību – kuru interpretācija un piemērošana pēc savas iedabas ir daudzvalodīga – ievērošanu, daudzvalodība uzskatāma par taisnīgas tiesvedības pamatnosacījumu un ir tās judikatūras kā tiesību avota nepieciešams nesējs.

Tiesas valodu lietojumam nav līdzvērtīga nevienā citā pasaules tiesā: tā kā jebkura no (24) Eiropas Savienības oficiālajām valodām var būt par tiesvedības valodu, Tiesai ar lietas dalībniekiem jāsaazinās viņu valodā un jānodrošina savas judikatūras publicēšana Savienības oficiālajās valodās, it īpaši tādēļ, ka tās judikatūra tiek tieši un primāri piemērota prejudiciālā nolēmuma jomā. Lai pilnībā nodrošinātu šādu daudzvalodību, jāspēj strādāt 552 valodu kombinācijās!

Lai spētu labāk pildīt savu uzdevumu, Tiesa ir nolēmusi no 2018. gada 1. janvāra apvienot abus savus valodu dienesta pīlārus, proti, mutisko tulkošanu un juridisko tulkošanu, Daudzvalodības ģenerāldirekcijā. Šādas administratīvās restrukturizācijas mērķis ir nostiprināt valodu dienestu efektivitāti un atpazīstamību, līdztekus dažādi palīdzot apzināties un saprast Tiesas ikdienas darbā sastopamo daudzvalodību, lai nodrošinātu tās respektēšanu arī turpmāk.

Savienības tiesības ir nevis starptautiskas vai ārvalstu tiesības, bet gan daļa no dalībvalstu nacionālajām tiesībām. Tādējādi tās rada tiesības un pienākumus katras dalībvalsts pilsoņiem, kuriem jābūt iespējai tās zināt un aizsargāt savā valodā.

"Daudzvalodības pasākumu kopuma" drošs pierādījums rodams jau 2018. gadā filmētajā mākslas darbā par Tiesas daudzvalodību, kurā atspoguļots juristu lingvistu un mutisko tulkus darbs tiesu sēdēs, darba sanāksmēs vai juridiskajos semināros. Mākslas darbs, kas tika īstenots kā projekcija uz vairākiem ekrāniem, katrā no tiem parādot savu tematisko daļu, 2019. gada janvārī tika atklāts Berlīnes *Haus der Kulturen der Welt* ("Pasaules kultūru māja"), pēc tam rīkojot apspriežu konferenci.

"Daudzvalodības pasākumu kopums" būs pastāvīgs, un kā viens no pasākumiem 2019. gadā paredzēts daudzvalodībai un tās darbībai Tiesā veltīta mākslas darba projekts.

Lai gan šķiet, ka 2019. gads būs daudzvalodības jomā notikumiem bagāts, īpaši saistībā ar tehnoloģijām, šis pasākumu kopums ļaus valstu iestādēm un visiem Savienības pilsoņiem atgādināt, ka daudzvalodība ir ne tikai ideāls vai nepieciešamība, bet pirmām kārtām tā ir vērtība Eiropas Savienībā, kas bagāta ar savu kultūrlolo daudzveidību, un it īpaši tas ir līdzeklis, lai Savienība varētu būt visciešākajā saskarsmē ar saviem pilsoņiem.

Tiešā iedarbība vai tiešā piemērojamība

Savienības tiesības ir piemērojamas dalībvalstu teritorijā: to pareiza piemērošana jānodrošina šo valstu iestādēm. Tādējādi, ja strīdā ir atsauce uz Savienības tiesību normu, valsts tiesa ne tikai var pati piemērot šīs tiesības, bet tai tas ir jādara pēc savas ierosmes, lai aizsargātu tiesības, kas pilsoņiem un uzņēmumiem izriet no Savienības tiesībām.

Pārākums

Dalībvalstis ir nolēmušas dalīties ar atsevišķām kompetencēm Eiropas Savienības līmenī. Nacionālo tiesību un Savienības tiesību kolīzijas gadījumā prevalē Savienības tiesības, savukārt tām pretrunā esošās valsts tiesību normas jāatstāj bez piemērošanas.

TIESA SOCIĀLAJĀ TĪKLĀ TWITTER

Eiropas Savienības Tiesa sociālajā tīklā *Twitter* ir kopš 2013. gada aprīļa. Izmantojot divus Saziņas direkcijas pārvaldītus kontus, tā publisko tiesas darbību ātrāk un plašākai auditorijai. 2017. gadā tās kontiem (franču un angļu valodā) bija aptuveni 42 000 sekotāju, taču 2018. gada beigās to skaits pieauga vairāk nekā līdz 60 000 sekotāju (precīzāk, 61 548). Šis 45 % pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu izskaidrojams ar aktīvāku politiku attiecībā uz saziņu sociālajos tīklos.

Iepriekš Tiesa *Twitter* izmantoja tikai paziņojumu presei publiskošanai, bet pašlaik ar saviem tvītiem tā informē abonentus par mediju interesi izraisīto lietu virzību, ziņojot par lietu iesniegšanas datumiem un tiesas sēdēm, kurās tiks sniegti mutvārdu paskaidrojumi un tajās pasludināti spriedumi. Tvītots tiek arī par citām interesējošām tēmām, piemēram, nozīmīgiem pasākumiem Tiesā – svinīgām sēdēm vai oficiālajām vizītēm.

Nemot vērā šā sociālā tīkla piedāvāto funkcionalitāti, tvītos ietvertu informāciju var papildināt ar fotoattēliem, videomateriāliem un saitēm uz paziņojumiem presei vai attiecīgajiem ar lietām saistītajiem dokumentiem. Satura izplatīšana tādējādi ir dinamiskāka un abonentiem pievilcīgāka, tos aicinot pārtvīt.

2018. gadā tika nosūtīti ne mazāk par 490 tvītiem, salīdzinot ar 350 tvītiem iepriekšējā gadā.

Ar šo jauno dinamisko un aktīvo pieeju šajā sociālajā tīklā iestāde var veikt saziņu gandrīz reāllaikā un sekmē plašākas sabiedrības informētību par Tiesas judikatūru un tās atbalsošanos.

Sekošana līdzī informācijai, kas tiek publicēta abos Tiesas kontos, Eiropas iedzīvotājiem ļauj ne tikai būt informētiem par Savienības tiesu darbību tiesas spriešanas jomā, bet arī piedalīties tās publiskošanā.

VIDEI DRAUDZĪGA IESTĀDE

Jau vairākus gadus Eiropas Savienības Tiesa īsteno vērīgu vides politiku, ar kuru iecerēts nodrošināt atbilstību visstingrākajām prasībām ilgtspējīgas attīstības un vides saglabāšanas jomā.

Gan īstenojot savus būvprojektus, gan ikdienā apsaimniekojot tās rīcībā esošos līdzekļus un rīkus, šī iestāde nerimstoši rūpējas par vides respektēšanu, un to apliecina 2016. gada 15. decembrī paveiktā *EMAS* (*Eco-Management and Audit Scheme* (Vides pārvaldības un audita sistēma)) reģistrācija.

EMAS sertifikācija, kas paredzēta Eiropas regulā un tiek piešķirta organizācijām, kuras atbilst stingriem nosacījumiem attiecībā uz savu vides politiku un centieniem vides saglabāšanas un ilgtspējīgas attīstības jomā, skaidri apliecina Tiesas apņemību attiecībā uz ekoloģiju un lielo veikumu vides jomā.

Tiesa ir noteikusi mērķi laikposmā no 2016. līdz 2018. gadam šajā nešķirotu atkritumu daļā par 10 % samazināt reģenerējamo atkritumu daļu.

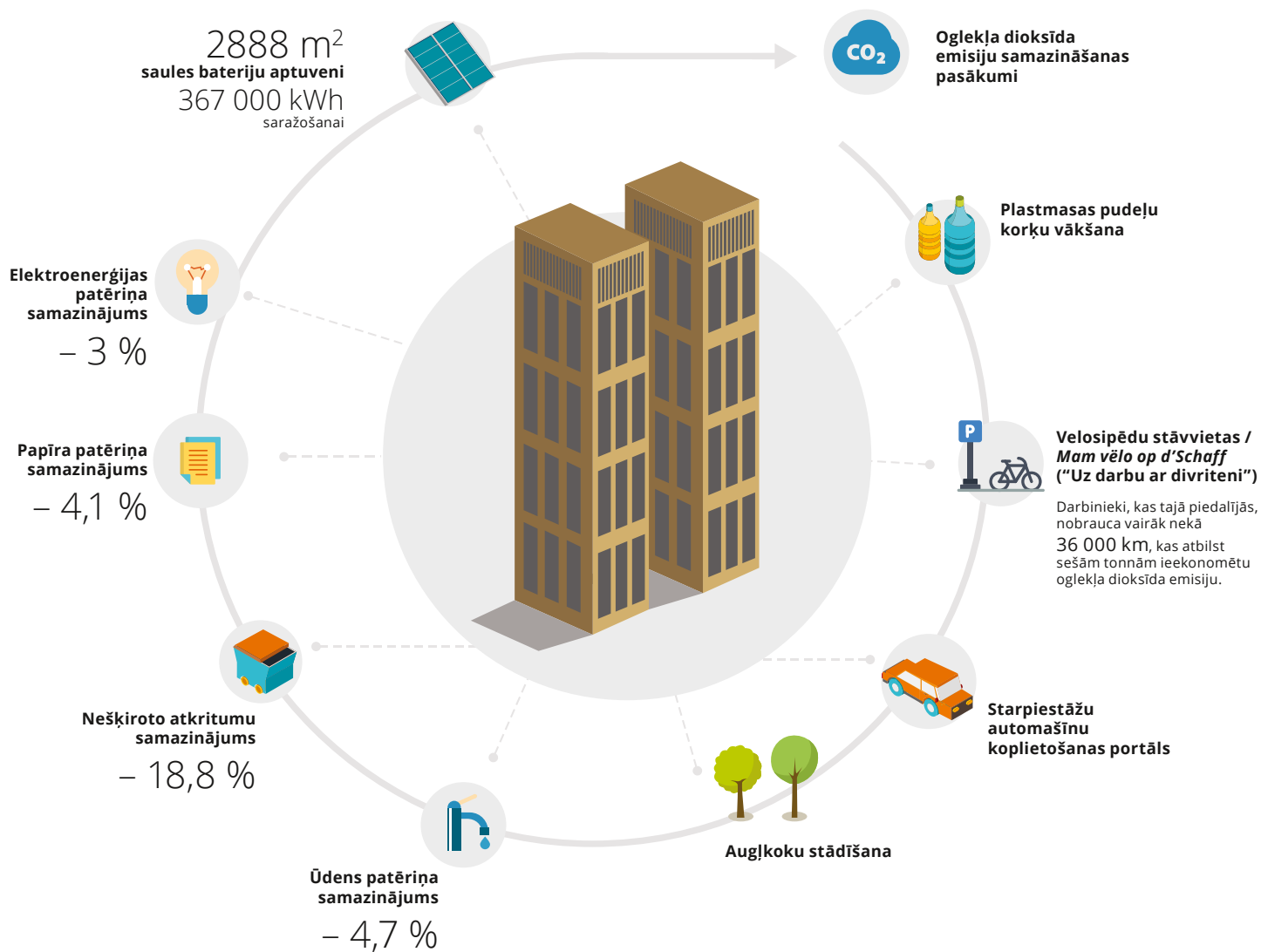

Tam, ka lietojumprogramma *e-Curia* (skat. 60. lpp.) kopš 2018. gada 1. decembra kļuvusi par vienīgo tiesvedības dokumentu apmaiņas līdzekli starp lietas dalībnieku pārstāvjiem un Vispārējo tiesu, būs pozitīva ietekme uz vidi. Piemēram, ja 823 076 procesuālo dokumentu lappuses, kas Vispārējā tiesā tika iesniegtas 2018. gadā, izmantojot *e-Curia*, kopā ar to apstiprināto kopiju komplektiem (trīs obligātās kopijas Vispārējai tiesai un papildu kopijas atbilstoši lietas dalībnieku skaitam tiesvedībā) būtu iesniegtas papīra formātā, tas būtu radījis vairāk nekā četrus miljonus dokumentu lappušu, kas atbilst vairāk nekā 10 tonnām papīra un kas turklāt būtu fiziski jāatgādā līdz Luksemburgai.

Atbilst 66 ģimeņu gada elektroenerģijas patēriņa vajadzībām.

Ūdens, atkritumu, papīra un elektroenerģijas vides rādītāji atbilst 2017. gada rādītājiem. Atšķirības norādītas, salīdzinot ar 2015. gadu, kas ir atsaucē gads.

SKATS NĀKOTNĒ

5

IZAICINĀJUMIEM UN JAUNĀM IZREDZĒM PILNS GADS

Nemitīgi cenšamās uzlabot darba ražīgumu, Eiropas Savienības Tiesa šo pēdējo gadu laikā ir apliecinājusi, ka ir iespējams noteikt reālistiskus mērķus procesuālo termiņu saīsināšanas jomā, vienlaikus nodrošinot tādu justīciju, kas vienbalsīgi tiek atzīta par kvalitatīvu.

Šiem centieniem 2019. gadā būs jauns posms, īstenojot iepriekšējā apelācijas sūdzību pieņemamības vērtējuma mehānismu, kas tiks piemērots atsevišķām lietu kategorijām, nostiprinot tiesību piemērošanas kontroles efektivitāti, tai pašā laikā ļaujot Tiesai koncentrēties uz lietām, kurās ir būtiski juridiskie aspekti.

Turklāt īpaša uzmanība turpmākajos mēnešos tiks veltīta Eiropas Savienības Vispārējai tiesai, kura 2019. gadā svinēs 30. gadadienu. Padome pieņēma lēmumu to nodibināt 1988. gada oktobrī, tomēr tās pirmie locekļi sāka darbu tikai 1989. gada 25. septembrī. Šīs gadadienas svinībās varēsim atskatīties, kā attīstījusies tiesa, kurai ir tik svarīga loma kontrolē pār to, kā tiek ievērotas Savienības tiesības, tostarp tautsaimniecības un tirgus uzraudzības iestāžu regulējumā.

2019
goals

1.

2.

3.

4.

7
ls

**PALIECIET
KOPĀ AR
MUMS!**

6

Apmeklējiet Tiesas un Vispārējās tiesas judikatūras meklēšanas portālu, izmantojot *Curia* vietni:

curia.europa.eu

Sekoiet judikatūras un iestādes aktualitātēm:

- aplūkojot **paziņojumus presei**: curia.europa.eu/jcms/PressReleases
- abonējot Tiesas **RSS barotni**: curia.europa.eu/jcms/RSS
- sekojot iestādes **Twitter kontam**: @CourUEPresse vai @EUCourtPress
- lejupielādējot **lietotni CVRIA** viedtālruniem un planšetdatoriem

Lai uzzinātu vairāk par iestādes darbību:

- iepazīstieties ar **2018. gada ziņojuma** mājaslapu: curia.europa.eu/jcms/AnnualReport
  - Gada apskats
  - Tiesas darbība
  - Vadības ziņojums
- noskatieties **animācijas filmas YouTube**

Piekluve iestādes dokumentiem:

- **vēsturiskajiem arhīviem**: curia.europa.eu/jcms/archive
- **administratīvajiem dokumentiem**: curia.europa.eu/jcms/documents

Apmeklējiet Eiropas Savienības Tiesas galveno mītņi:

- iestāde piedāvā interesentiem **apmeklējumu programmas**, kas īpaši pielāgotas katras grupas interesēm (tiesas sēdes apmeklējums, ekskursija ēku vai mākslas darbu apskatei gida pavadībā, mācību apmeklējumi): curia.europa.eu/jcms/visits
- ēku **apmeklējot virtuāli**, varat arī aplūkot ēku kompleksu no putna lidojuma un tajā iekļūt, pat neizejot no mājas: curia.europa.eu/visit360/

Lai saņemtu visu veidu informāciju par iestādi:

- rakstiet mums, izmantojot **saziņas veidlapu**: curia.europa.eu/jcms/contact

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

TIESA
L-2925 LUXEMBOURG
LUXEMBOURG
TĀLR. +352 4303-1

VISPĀRĒJĀ TIESA
L-2925 LUXEMBOURG
LUXEMBOURG
TĀLR. +352 4303-1

Tiesa tīmeklī: <http://www.curia.europa.eu>

Manuskripts pabeigts 2019. gada februārī.
Atsauce uz informāciju 31.12.2018.

Ne iestāde, ne personas, kas rīkojas tās vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Tiesa / Saziņas direkcija – Publikāciju un elektronisko plašsaziņas līdzekļu nodaļa
Eiropas Savienības Publikāciju birojs

© Eiropas Savienība, 2019

Fotoattēli © *Georges Fessy*

Atļauts reproducēt, norādot avotu.

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko Eiropas Savienībai nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekam.

Print QD-AQ-19-001-LV-C - ISBN 978-92-829-3004-5 - ISSN 2467-1363 - doi:10.2862/558833
PDF QD-AQ-19-001-LV-N - ISBN 978-92-829-3001-4 - ISSN 2467-1592 - doi:10.2862/999088

EIROPAS SAVIENĪBAS
TIESA

Saziņas direkcija
Publikāciju un elektronisko plašsaziņas
līdzekļu nodaļa

2019. gada aprīlis

